

«ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ СЕНІМДІ СЕРІККЕ АЙНАЛАДЫ»

– «Нөлдік төзімділік» саясаты
Шымкент қаласында қалай жү-
зеге асып жатыр?

– «Нөлдік төзімділік» қағидаты біздің күнделікті қызметіміздің негізгі ұстанымдарының біріне айналды. Қоғамдық орындарда болған кез келген құқық бұзушылыққа полиция бейқам қарамайды. Бұл бағытта Шымкент қалалық полиция департаментінің барлық жеке құрамы толықтай жұмылдырылған. Әсіресе Жедел басқару орталығына шығарылған бейнебақылау камераларының мүмкіндігі зор. Камералар арқылы қоғамдық орындардағы әкімшілік құқық бұзушылықтар дер кезінде тіркеліп, тиісті хаттамалар толтырылады. Сонымен қатар құқық бұзушылықтың алдын алу мақсатында жүйелі түрде профилактикалық іс-шаралар өткізіліп келеді. Полицияның жедел әрекет етуі қылмыстарды ізін суытпай ашуға жағдай жасап отыр.

Осы кешенді шаралардың нәтижесінде қаладағы қоғамдық тәртіп айтарлықтай жақсарғанын сеніммен айтуға болады. Мәселен, «Нөлдік төзімділік» қағидасын іске асыру аясында және әкімшілік құқық бұзушылықтарға қатысты биыл 8 айда Шымкент қаласы ПД Жедел басқару орталығының бейнебақылау камералары арқылы 54 312 құқықбұзушылық дерегі анықталды. Соның ішінде көшелер мен адам көп жүретін орындарда қоқыс тастаудың – 2499, қоғамдық орындарда мас күйде жүргендерге қатысты – 803, қайыршылықпен айналысудың – 1018, жол қозғалысы ережесін бұзудың – 45 789 және басқа да құқық бұзушылықтардың 4203 дерегі белгілі болды.

Бұл көрсеткіштер қоғамдық тәртіпті нығайтуда бейнебақылау жүйесінің, цифрлық технологиялардың және «нөлдік төзімділік» қағидатын қатаң сақтаудың маңызын айқын көрсетеді. Полиция департаменті әрбір құқық бұзушылыққа ерекше назар аударып, оның алдын алу бағытында тұрақты профилактикалық жұмыстар атқарады. Сонымен бірге тәулігіне тіркелген қылмыстарды жедел ашу ісі үздіксіз жүргізіледі.

(Жалғасы 2-бетте)

(Жалғасы 6-бетте)

БҮГІНГІНІҢ БАС ТАҚЫРЫБЫ

ЖАҒАНДЫҚ БАСҚАРУ БАСТАМАСЫ: «БІР БЕЛДЕУ, БІР ЖОЛ»

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев БҰҰ Бас Ассамблеясының 80-сессиясы аясында ҚХР-дың жаһандық даму және жаһандық басқару саласындағы бастамалары бойынша кеңесіне қатысып, сөз сөйледі. Іс-шара «Жаһандық дамудың жарқын келешегін бірлесе құру, бастапқы ұмтылыстарға адалдық» тақырыбына арналды.

АЛАҢЖҰРТ

ЕСІРТКІ ТҰТЫНҒАН АНАДАН САУ ҰРПАҚ ТУЫЛУЫ КҮМӘНДІ

Қазақстан халқы Ассамблеясы жанындағы Аналар кеңесінің «Салауатты сана» жобасы аясында тағы бір форум өтті. Мемлекет басшысы ұйымның 33-сессиясында қоғамдағы бес кеселді түстеп атап, оларға қарсы ымырасыз күрес жүргізу қажеттігін міндеттеген болатын. Олар тұрмыстық зорлық-зомбылық, лудомания, нашақорлық, ысырапшылдық және вандализм. Аналар кеңесі ұйымының төрағасы, қоғам қайраткері Назипа Шанайдың жетекшілігімен осы тапсырманы жүзеге асыру мақсатында «Салауатты сана» жобасы әзірленген еді.

«Нашақорлық – тұрақтылыққа қатер»

Бүгінде бұл бағдарлама аясында өңірлерде көптеген шара өтуде. Соның ауқымды бес кеселге арналған республикалық форумдар. Кезекті «Нашақорлық – тұрақтылыққа қатер» деген тақырыптағы алқалы жиынға Қарағанды қаласы таңдалып алынды. Бұл әрине, кездейсоқтық емес.

Аналар кеңесінің төрағасы Назипа Ыдырысқызының айтуынша, көмірлі мекен нашақорлықтың алдын алу мен оған қарсы күресті жандандырудың үлкен әлеуеті бар шаһар. Қалада тұрмыстық зорлық-зомбылық пен есірткі қылмысына қатысты мамандарды даярлайтын жарты ғасырлық тарихы бар ИИМ академиясы орналасқан. Бұл оқу орнында бүгінгі таңда әйелдер тергеушілік мамандықты көптеп игеруде. Сонымен қатар Қарағандыда адамның қанындағы кез

келген есірткі затын анықтай алатын бірегей зертханасы бар медицина университеті жұмыс істейді. Мұнда нашақорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша ауқымды ғылыми және білім беру бағдарламасы жүзеге асырылуда.

Мәселен, оқу орны есірткі заттарын анықтау бойынша зертханалық зерттеулерді дамытып қоймай, диагностика мен алдын алудың инновациялық әдістерін енгізеді. Есірткіге тәуелділікті емдеумен қатар жастар және ата-аналармен тәрбие, түсіндіру жұмысын жүргізуге қабілетті жаңа буын мамандарын-дәрігерлерді, психологтарды, аддиктологтарды дайындайды. Мұның сыртында өңірде нашақорлықтың алдын алып, тосқауыл қою бағытында атқарылып жатқан жұмыс көп. Сондықтан Қарағанды – республикадағы осы келеңсіз құбылысқа қарсы күрес орталығы ретінде танылып, тәжірибесі таратылу керек.

Қатаң жазамен қылмысты азайту мүмкін емес

Форум барысында аймақтың бұл мәртебеге әбден лайық екеніне көз жете түсті. Жалпы, нашақорлық – қазіргі заманның ең күрделі әлеуметтік қатері. Нашақорлықтың зардабы көпқырлы. Бұл тек адамның физиологиялық денсаулығына ғана емес, психикалық тұрақтылығына, әлеуметтік әлеуетіне, отбасылық қарым-қатынасына тікелей қауіп төндіреді. Жастардың арасында ұзақ мерзімді есірткі тұтынудың артуы елдің интеллектуалдық және демографиялық әлеуетін әлсіретіп, қылмыс деңгейін өсіреді. Сондықтан бұған қарсы біздің елімізде күрес шаралары белгілі даңгейде қабылданған. Олардың бастысы әрине, заңнамалық талаптың қатайтылуы. 2025 жылы қабылданған заңнамалық өзгерістер есірткі өндірісі, тасымалы және сатылымына қатысты жазаны күшейтті. Ірі көлемдегі айыппұл үшін 15-20 жылға дейін немесе өмір бойы бас бостандығынан айыру жазасы көзделген. Сонымен бірге алғаш рет шағын көлемде заң бұзғандарға әкімшілік жауапкершілік қолдану мүмкіндігі қарастырылды.

(Жалғасы 5-бетте)

2-бет

AdiletGov
Атқарушылық іс жүргізудің
тараптардың қасиеті

App Store-да
қолжетімді

Google Play-де
қолжетімді

«Adilet» – атқарушы өндіріске
жедел қол жеткізу мүмкіндігі

3-бет

«Өңір экологиясын
сауықтыруға мүдделіміз»

4-бет

Әділетті қоғам және
еңбек қауіпсіздігі

БҮГІНГІНІҢ БАС ТАҚЫРЫБЫ

ЖАҒАНДЫҚ БАСҚАРУ БАСТАМАСЫ: «БІР БЕЛДЕУ, БІР ЖОЛ»

(Соңы. Басы 1-бетте)

Мемлекет басшысы аса маңызды әрі дер кезінде ұйымдастырылған жиын үшін Қытай тарапына ризашылығын білдірді.

– Біз ҚХР Төрағасы Си Цзиньпиннің көреген басшылығы мен анағұрлым әділ, инклюзивті әрі тиімді халықаралық ынтымақтастық орнатуға бағытталған күш-жігерін жоғары бағалаймыз. Осы орайда Қазақстан геосаяси және экономикалық сын-қатерлерге жауап беретін Қытайдың жаһандық бастамасын толығымен құптайды, – деді Президент.

Бұдан кейін Қасым-Жомарт Тоқаев Орнықты даму мақсаттарына тезірек жетуге ықпал ететін Жаһандық даму бастамасына (Global Development Initiative) еліміздің қолдау көрсететінін жеткізді.

– Бұл ҚХР Төрағасы Си Цзиньпиннің Тяньцзинде өткен Шанхай ынтымақтастық ұйымы саммитіндегі Қытайдың кейінгі стратегиялық ұсынысына – Жаһандық басқару бастамасына (Global Governance Initiative) сай келеді. Аталған бастама тұрлаусыз әлемге оң әсер етіп, көптеген елдің мақсат-мұратына айқын жетуіне көмектеседі. Осы ретте негізгі рөлді Біріккен Ұлттар Ұйымы атқаратын болады, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

ратын болады, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Бұл бастама егемендік теңдігін қамтамасыз ету, халықаралық құқық үстемдігі, көпжақты институттарды нығайту, сондай-ақ адамдардың игілігі мен мүдделерін қорғауға бағытталған әлемдік тәртіпті ілгерілету секілді өзекті мәселелердің шешімін ұсынады.

– Жаһандық басқару бастамасы, ең алдымен, цифрлық технологияға, қауіпсіз киберкеңістікке және ғарыш кеңістігіне әділ қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Бұл нормативтік-құқықтық база мен жасанды интеллектіні пайдаланудың этикалық стандарттарын әзірлеу тұрғысынан өте өзекті. Осы орайда Қазақстан Қытайдың Жасанды интеллект саласындағы ынтымақтастық бойынша жаһандық ұйым құру жөніндегі ұсынысын қолдайды, – деді Мемлекет басшысы.

Сондай-ақ Президент Жаһандық басқару бастамасы 150-ден астам ел қосылған «Бір белдеу, бір жол» стратегиясының міндеттерімен үндес екенін жеткізді. Сөз соңында Қасым-Жомарт Тоқаев жаһандық бастаманы жүзеге асыру аясындағы ынтымақтастық БҰҰ-ның негізгі мақсаттарына жетуге септігін тигізетінін атап өтті.

Aqorda.kz

СУДЬЯ МІНБЕРІ

ЭКСАУМАҚТЫҚ СОТТЫЛЫҚ – ТАРАПТАР ТАҢДАУЫ

Сот саласында қолға алынған реформалардың негізгі мақсаты – азаматтардың құқығы мен бостандығын мінсіз қорғауға, қызмет сапасын арттыруға бағытталған. Сонымен бірге сот қызметіндегі ашықтық пен жеделдікті қамтамасыз етіп, сот процесін мейлінше оңтайландырудың маңызы зор. Эксаумақтық соттылық та – осы мақсатта сот жүйесіне енгізілген соңғы жаңашылдықтың бірі.

Соған орай «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне азаматтық процестік заңнаманы жетілдіру және дауларды соттан тыс және сотқа дейінгі реттеу институттарын дамыту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заңы қабылданып, «эксаумақтық соттылық» ұғымы Азаматтық процестік кодекске енгізілді.

Осы ретте соттылықтың не екенін, қандай тәртіппен реттелетінін түсіндіре кеткеніміз жөн. Соттылық – бірінші сатыдағы соттарда қаралуға жататын істерді құзыреттілігі бойынша соттар арасында бөлу, яғни азаматтық істі қарауға тиісті нақты сотты белгілеу дегенді білдіреді. Соған орай Азаматтық процестік кодекстің 32-бабына сүйенген тараптар өзара келісім бойынша эксаумақтық соттылықты таңдай алады. Яғни, кодексте көрсетілгендей тараптар істі сот талқылауына дайындау сатысында, оның ішінде соттың іс жүргізуінде жатқан істер

бойынша аумақтық соттылықты өзгерту, эксаумақтық соттылықты таңдау құқығына ие болады.

Әсіресе, жаңа технология жетістіктеріэксаумақтықсоттылыққа байланысты мәселелерді оңтайлы реттеуге жол ашып отыр. Өйткені, азаматтар республиканың кез келген аймағындағы сотты таңдауға мүмкіндігі бар. Бүгінгідей онлайн соттарды өткізу қалыпты үрдіске айналып, бейнеконференц байланысы арқылы процеске қашықтан қатысу қиындық келтірмейтін заманда эксаумақтық соттылықты қолдану өте тиімді. Бұл әрі тараптардың сот жұмысына, судьялар қызметіне деген сенімін нығайтады.

Эксаумақтық соттылықтың көмегімен республика судьяларының жүктемесін бір жүйеге келтіруге болады. Тараптар эксаумақтық соттылықты таңдаған жағдайда «Төрелік» жүйесі өтінішті бірден қабылдап, істі жүктемесі аз, дәл осындай істерді қарау құзыретіне кіретін соттарға бағыттайды. Осыдан кейін

судья өндірістегі істің эксаумақтық соттылық бойынша қайда бөлінгені туралы бірден анықтама дайындайды. Әрі бұл электрондық іс дәл тіркелген күні ақпараттық жүйе таңдаған сотқа жіберіледі.

Әрине, эксаумақтық соттылықтың артықшылығын, маңызын білмейтін азаматтар да арамызда аз емес. Сондықтан, әрбір судья істі сот талқылауына дайындау барысында тараптарға эксаумақтық соттылықтың мәнін, оны қолданудың тәртібін түсіндіруі шарт. Егер тараптар істің эксаумақтық соттылық тәртібінде қаралғанын қаласа, бұл туралы істі қарағанға дейін өтініш білдіруі керек.

Эксаумақтық соттылықтың артықшылығы аз емес. Біріншіден, бұл тетік тараптарға уақыт, қаржы тұрғысынан қолайлы. Екіншіден, тараптар арасындағы келеңсіздікті азайтумен құнды. Үшіншіден, сот жүктемесін жеңілдетуімен тиімді. Осы тұрғыдан алғанда эксаумақтық соттылықты тараптардың мүддесі үшін енгізілген оң бастама деуге толық негіз бар.

Әлия ТЕБЕРИКОВА,
Тасқала аудандық сотының төрағасы
БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ

ЖОҒАРҒЫ СОТ

Жоғарғы Сотта қылмыстық істер жөніндегі сот алқасының төрағасы Н.Рахметуллинаның бастамасымен «Жеке адамның жыныстық қол сұғылмаушылығына қарсы құқықбұзушылықтар туралы істер бойынша сот практикасының мәселелері» тақырыбында дөңгелек үстел өтті. Сот алқасының басшысы осы санатта жасалатын қылмыстар көбейгендіктен, талқыланып отырған мәселенің өзекті екенін атап өтті.

ОРТАҚ ТӘЖІРИБЕ ОЛҚЫЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛАДЫ

«Қылмыстық кодекстің 121 (сексуалдық сипаттағы зорлық-зомбылық әрекеттері), 124 (он алты жасқа толмаған адамдарды азғындық жолға түсіру), 121-1-баптары (он алты жасқа толмаған адамдарға сексуалдық сипатта тиісу) бойынша іс-әрекеттердің шектерін анықтау мәселелері өзекті және шешімін табуды талап етеді.

ҚК-нің 122-бабымен (көрінеу он алты жасқа толмаған адаммен жыныстық қатынас немесе сексуалдық сипаттағы өзге де әрекеттерді жасау) көзделген қылмысты жасаған кезде қайталану белгілерін талқы-

лау қажет», – деді Н.Рахметуллина. Шарада барлық қатысушылар өз ұстанымдарын баяндап, талқыландырып, нормативтік қаулының жобасы бойынша сындарлы ұсыныстарын берді. Жоғарғы Соттың жұмыс жоспарына сәйкес «Жеке адамның жыныстық тиіспеушілігіне қарсы құқықбұзушылықтар туралы істер бойынша сот практикасының кейбір мәселелері туралы» нормативтік қаулыны қабылдау ағымдағы жылдың соңына жоспарланған.

Жоғарғы Соттың баспасөз қызметі

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФОРУМ

БАС ПРОКУРОРЛАР ТҮРКІСТАНДА БАС ҚОСТЫ

Түркістан қаласында Қазақстан, Мажарстан және бес түркі мемлекетінің – Әзірбайжан, Қырғызстан, Түркия, Өзбекстан және Түрікменстан прокуратураларының өкілдері қатысқан Мемлекеттік айыптаушылардың алғашқы халықаралық форумы өз жұмысын бастады.

Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры Берік Асыллов форумды салтанатты түрде ашып, бұл шараның ұлттық сот төрелігі жүйесін дамыту және халықаралық ынтымақтастықты нығайту үшін маңыздылығын атап өтті. Ол форумның өтуі әртүрлі елдердің мемлекеттік айыптаушыларының тәжірибе алмасуына және құқық қорғау органдарының тиімділігін арттыру мақсатында байланыстарды күшейтуге бірегей мүмкіндік беретінін айтты.

Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі Е.Жиенбаев және Жоғарғы Сот төрағасы А.Мерғалиев те құттықтау сөзін арнап, іс-шараның өзектілігі мен маңыздылығын атап көрсетті.

Іс-шара аясында Қазақстанның тәжірибелі мемлекеттік айыптаушылары да сөз сөйлеп, құқықбұзушылықтарға нөлдік төзімділік және жазаның бұлтартпастығы қағидатын қамтамасыз ету, құқықтық тәртіп пен қылмыспен күрес бойынша тәжірибелері мен бастамаларын бөліседі. Бұл – «Заң және тәртіп» идеологиясының негізгі бағыттары болып табылады. Аталған шара құқықтық жүйені нығайтуға, мемлекеттік айыптаудың тиімді тетіктері мен модельдерін дамытуға бағытталған маңызды қадам.

Екі күн бойы форум қатысушылары адам құқықтарын қорғау саласындағы идеялар мен тәжірибелік шешімдерін бөлісетін болады. Бағдарламада сонымен қатар құқықтық саладағы цифрландыру және жаңа технологияларды қолдану мәселелерін талқылау, оқыту тренингтері, сондай-ақ интерактивті сауалнамалар мен викториналар өткізу жоспарланған.

Бас прокуратураның баспасөз қызметі

ӘДІЛЕТ

Сот актілерінің дер кезінде, сапалы орындалуы азаматтардың құқықтық қауіпсіздікке, елдегі әділдікке, құзырлы органдар жұмысына деген сенімін нығайтады. Соған орай сот актілерін орындауға қатысты тетіктер мен шаралар үнемі назарда ұсталып келеді. Әсіресе Әділет министрлігі сот орындаушылар құзыретін көтеру, жұмысын жандандыру, сот актілерінің орындалуын неғұрлым оңтайлы, қолжетімді етуге ұдайы көңіл бөледі. Жақында қолданысқа енгізілген ADILET қосымшасы осы бағытта қолға алынған үздіксіз ізденістің жемісі.

ADILET қосымшасын республикалық Жеке сот орындаушылар палатасы Әділет министрлігімен бірігіп дайындап, таяуда іске қосқанынан көпшілік хабардар. Бүгінде бұл қосымшаның жаңашылдықтарын түсіндіру, оны пайдаланудың механизмдерімен таныстыру бойынша кең көлемді ақпараттық, насихат жұмыстары жүргізіліп жатыр.

Бұл қосымшаның шын мәнінде ерекшелігі көп. Ең алдымен ADILET қосымшасы жеке сот

«ADILET» – АТҚАРУШЫ ӨНДІРІСКЕ ЖЕДЕЛ ҚОЛ ЖЕТКІЗУ МҮМКІНДІГІ

орындаушылар қызметін қолжетімді етуге, уақытты үнемдеуге бағытталған. Осы қосымшаның көмегіне жүгінген азаматтарға енді жеке сот орындаушыларына арнайы барып, қызмет алудың қажеті жоқ. Ол үшін қосымшаны өз смартфонңызға жүктеп алсаңыз жеткілікті. Содан кейін сот орындаушының кеңсесіне бармай-ақ қаулыларды жүктеп алуға, қағазға шығаруға болады.

Сондай-ақ, жаңа қосымшаның тағы бір

тиімді тұсы – ол арқылы жеке сот орындаушысымен тікелей байланысқа шығуға болады. Ол үшін азаматтар қосымшадағы кабинетіне кіріп, өтініш жазса жеткілікті. Осы өтініш кабинетке жүктелгеннен кейін кез келген жеке сот орындаушының 5 күн ішінде жауап беруі міндетті. Егер азаматтар жазған өтініш, шағымға сот орындаушысы бекітілген бес күннің ішінде жауап бермесе, бұл сауал автоматты түрде өңірлік палатаның қарауына түседі. Жеке сот орындаушы бермеген жауапқа осы аралықта палатаның тыңғылықты жауап беріп, қызмет ұсынуға мүмкіндігі бар. Ал егер палата да шағымға жауап бермей, азаматтың сұранысын аяқсыз қалдырса, өтініш автоматты түрде аймақтық Әділет департаментіне түседі. Бұл жүйелі тізбек жеке сот орындаушыдан бастап, палата мен әділет департаментіне дейінгі қызмет сапасын жандандыруға, кемшіліктерді дер кезінде анықтап, шешуге, ең бастысы азаматтар мен құзырлы орган арасындағы байланысты нығайтуға көмектеседі. Осылайша тараптар өз өтініш,

сұранысы бойынша ЖСО-ның қандай шара қабылдағанын және қабылдамағанын көріп, бақылай алады.

Қосымшаның келесі артықшылығы – борышкерлердің бірыңғай тізіліміндегі мәліметтерді іздеуге, деректерді оңай алуға көмектеседі. Сонымен қатар, осы қосымша арқылы тарапқа қандай шектеу қойылғаны туралы ақпаратпен танысуға мүмкіндік қарастырылған. «Adilet» қосымшасының тағы бір артықшылығы азаматтарға атқарушы құжатты іздеуге, оның орналасқан жерін бақылауға жол ашады.

Атқарушы өндіріске жедел қол жеткізуге мүмкіндік беретін бұл қосымша жеке сот орындаушылар жұмысын жандандырып, олардың қызметін жетілдіруге барынша көмектеседі. «Adilet» қосымшасы арқылы сондай-ақ борышкерлердің бірыңғай тізілімінде мәліметтерді іздеуге, шекарадан шығуға уақытша шектеудің бар-жоғын тексеруге болады.

Міне, осындай бірегей жобалар арқылы жеке сот орындаушылар жұмысын жақсартуға қадам жасалуда. Енді ғана қоғамға жол тартқан жаңашылдықтар халық көңілінен шығары анық.

Дамир ШАХАНОВ,
Алматы облысының
жеке сот орындаушысы

ЖАСЫЛ ЕЛ

Республика көлемінде өтіп жатқан «Таза Қазақстан» акциясы Маңғыстау облысында да белсенді жүзеге асуда. Өңірдегі елді мекендердің тазалығы, экологиялық іс-шаралар, ауылдарды абаттандыру, ретсіз тасталатын қоқыс қалдықтарымен күрес бүгінде жалпыхалықтық акцияға ұласқан.

«Өңір ЭКОЛОГИЯСЫН САУЫҚТЫРУҒА МҮДДЕЛІМІЗ»

Туған өлкенің гүлденуіне белсене атсалысу, экологиялық қастандыққа төзбеу секілді азаматтық белсенділіктер облыстағы әр тұрғынның бойынан табылады. Жергілікті атқарушы биліктің ұйытқы болуымен «Таза Қазақстан» аясында аймақта түрлі игі бастамалар көтерілуде. Мәселен, жақында Маңғыстау облысының әкімі Нұрдәулет Қылыбай «Үлгілі ауыл» байқауының жеңімпаздарын марапаттады.

Аса тартысты өткен бұл байқауға жергілікті әрбір азамат белсене араласып, өз үлесін қосты. Конкурс ауылдық елді мекендердің тазалығы мен абаттандырылуы, инфрақұрылымдық жағдайы, тұрғындардың белсенділігі, мәдениет, спорт және білім салаларындағы жетістіктері бойынша бағаланды. Жарысқа 5 ауданнан 39 ауыл қатысып, ақтық кезеңде 10 ауыл бақ сынады.

Ауылдар арасындағы бә-

секенің қорытындысы бойынша 7 елді мекен үздік деп танылып, қаржылай сертификатқа ие болды. Атап айтқанда, 3 мыңнан астам халқы бар ауылдар арасынан Бейнеу ауданының Бейнеу ауылы I орынды (10 млн теңге), Түпқараған ауданының Сайын Шапағатов ауылы II орынды (7,5 млн теңге), ал Қарақия ауданының Құрық ауылы III орынды (5 млн теңге) иеленді. Сонымен қатар Маңғыстау ауданының Шетпе ауылы ынталандыру сыйлығына (2 млн теңге) ие болды. Ал 3 мыңнан аз тұрғыны бар ауылдар арасында Маңғыстау ауданының Сай-өтес ауылы I орынды (8 млн теңге), Қарақия ауданының Құланды ауылы II орынды (6 млн теңге), және Бейнеу ауданының Сыңғырлау ауылы III орынды (4 млн теңге) қанжығалады.

Жеңімпаз атанған ауылдарға берілген қаржы сол ауылды абаттандыру, көгал-

дандыру жұмыстарына және инфрақұрылымын жақсартуға жұмсалады.

Марапаттау рәсімінде облыс әкімі жеңімпаздарды құттықтап, ауылдардың дамуына қосып отырған үлесін атап өтті.

– «Үлгілі ауыл» конкурсы

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасына сәйкес «Таза Қазақстан» акциясы аясында ұйымдастырылды. Бұл жоба – ауыл-

– «Үлгілі ауыл» конкурсы Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасына сәйкес «Таза Қазақстан» акциясы аясында ұйымдастырылды. Бұл жоба – ауылдардың дамуы мен бірлігін, тұрғындардың белсенділігі мен еңбегін көрсететін маңызды бастама. Бұл – тек марапат емес, әр ауылдың өз әлеуетін аша түсуіне жасалған қолдау. Жеңімпаз ауылдарды шын жүректен құттықтаймын. Ең бастысы – берілген қаражат ауылдың игілігіне жұмсалып, халықтың тұрмысын жақсартуға жұмсалыуы тиіс. Сонымен қатар бұл конкурс арқылы біз ауыл тұрғындары арасында экологиялық сана мен экологиялық мәдениетті қалыптастыруға жағдай жасап отырмыз. Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес, өңірлердің әлеуетін арттыру – біздің басты міндетіміз. Сондықтан бұл байқауды дәстүрлі түрде жалғастырып, ауылдарды қолдау жұмысын күшейте береміз, – деді Нұрдәулет Қылыбай.

дардың дамуы мен бірлігін, тұрғындардың белсенділігі мен еңбегін көрсететін маңызды бастама. Бұл – тек марапат емес, әр ауылдың өз әлеуетін аша түсуіне жасалған қолдау. Жеңімпаз ауылдарды шын жүректен құттықтаймын. Ең бастысы – берілген қаражат ауылдың игілігіне жұмсалып, халықтың тұрмысын жақсартуға жұмсалыуы тиіс. Сонымен қатар бұл конкурс арқылы біз ауыл тұрғындары арасында экологиялық сана мен экологиялық мәдениетті қалыптастыруға жағдай жасап отырмыз. Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес, өңірлердің әлеуетін

2024 жылғы зерттеу нәтижесінде қойма аумағында радиоактивті ластану шекті деңгейден аспайтыны анықталып, биологиялық рекультивация жұмыстары ұсынылған болатын. Осы негізде «2025–2026 жылдарға арналған жасыл қорғау аймағын құру жобасы» әзірленді.

Жоба өңір экологиясын жақсартуға, халық денсаулығына әсер ететін факторларды азайтуға, сондай-ақ қалдық қоймасының ұзақ мерзімді экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған.

Іс-шара барысында өңір басшысына жобаның жүзеге асырылу барысы мен алдағы жоспарлар таныстырылды. Әкімнің айтуынша, бұл бастама өңір үшін стратегиялық маңызға ие.

«Қошқар-Ата қалдық қоймасы – халық арасында көптен бері алаңдаушылық туғызып келе жатқан мәселе. Бүгінгі басталған жұмыстар – экологияны сауықтыруға бағытталған маңызды қадам. Біз бұл істі жүйелі әрі ашық түрде жүзеге асыруға мүдделіміз. Жоба Мемлекет басшысының бақылауында тұр. 2026 жылдың аяғына дейін аяқталу қажет», – деді Нұрдәулет Қылыбай.

Ж.ҚҰДАЙБЕРГЕН

ЗАҢ МЕН ТӘРТПІ

МАҢҒЫСТАУДА ҚЫЛМЫСПЕН КҮРЕС КҮШЕЙДІ

Маңғыстау облысы, Түпқараған ауданында полиция қызметкерлері ірі көлемдегі есірткі заттарын сақтаудың фактісін анықтады. Тергеу барысында, жедел ақпарат негізінде күдіктінің тұратын жеріне тінту жүргізілді. Нәтижесінде өсімдік тектес есірткіге ұқсас заттар табылды.

Тінту кезінде аулада орналасқан ескі сейфтен полиэтилен пакеттерге оралған 20 түйіншек, сондай-ақ пластикалық контейнерге салынған ұқсас заттар алынды. Барлық алынған заттар заң талаптарына сәйкес мөрленіп, заттай дәлелдер ретінде тіркелді.

Тергеу барысында күдікті бұл заттарды жеке пайдалану үшін сақтағанын мойындады. Барлық

алынған заттарға сот сараптама-сы тағайындалды. Сот процесінің нәтижесінде күдікті 7 жылға бас бостандығынан айыру жазасына кесілді.

Полиция азаматтарды заң талаптарын сақтап, құқыққа қайшы әрекеттерден аулақ болуға шақырады. Есірткі заттарын сақтау, тасымалдау немесе тарату заңмен қатаң жазаланады.

Сондай-ақ, Ақтау қаласының 26-шағын ауданында Маңғыстау облысы ПД ұйымдасқан қылмыспен күрес басқармасының қызметкерлері биоресурстармен заңсыз айналысудың фактісін тоқтатты. Азаматшадан 12 дана қостақты тұқымдас балықтары табылып, тәркіленді, олардың жалпы салмағы 41 кг-нан астам болды.

Осы факті бойынша сирек және жойылып бара жатқан жануарлар түрлерімен заңсыз айналысу фактісі бойынша сотқа дейінгі тергеу басталды.

Ихтиологиялық сараптама таға-

йындалып, тергеу-оперативтік іс-шаралар жүргізілді.

Полиция осындай құқықбұзушылықтар экологияға зиян келтіретінін және заңмен қатаң жазаланатынын ескертеді.

Ал, жедел-іздістіру іс-шаралары барысында полиция қызметкерлері мен «Бүркіт» арнайы бөлімшесі, Маңғыстау облысы прокуратурасының үйлестіруімен Бейнеу ауданының Тұрыш ауылындағы бір үйдің ауласынан киікке қатысты заңсыз әрекеттердің дерегін анықтады.

Тінту кезінде Қызыл кітапқа енгізілген 9 киіктің ұшасы, 30 мүйі-

зі, сондай-ақ 16 мм калибрлі оқ-дәрілер мен өзге де заттай айғақтар табылып, тәркіленді. Аталған дерек бойынша ҚР Қылмыстық кодексінің 339-бабының 1-бөлігіне сәйкес қылмыстық іс тіркеліп, материалдар СДТБТ-ға енгізілді. Тәркіленген айғақтар сараптамаға жіберілді.

Күдіктіге қатысты бұлтартпау шарасы ретінде елден кетпеу туралы қолхат алынды.

Өңірде қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету және құқық бұзушылықтардың алдын алу мақсатында 1 қыркүйектен бастап «Учаске» жедел алдын алу іс-шарасы басталды. Учаскелік инспекторлар көпқабатты тұрғын үйлердің аулалары мен қоғамдық орындардағы тәртіпті қадағалауды жалғастыруда. Сонымен қатар, тұрғындармен кездесіп, ақпараттық және түсіндіру жұмыстарын жүргізуде.

Іс-шара барысында қалалық полиция басқармасының қызметкерлері, сондай-ақ бұрын сотталған тұлғаларды тексеру жұмысын бастады. «Пробация қызметінің есебінде тұрған 367 тұлғаның 135-і тексерілді.

Рейдтік шараларды полиция қызметкерлері мен пробация қызметінің инспекторлары бірлесіп жүргізді. Негізгі мақсат – сотталғандардың құқық бұзушылық жасау ықтималдығын төмендету және қылмыстың қайталануын болдырмау», – дейді Маңғыстау облысы ПД бастығы Сағындық Аяғанов.

Жазира
ҚУАНЫШБЕКҚЫЗЫ
МАҢҒЫСТАУ ОБЛЫСЫ

СҰХБАТ

(Соңы. Басы 1-бетте)

Жалпы алғанда, қабылданып жатқан шаралардың арқасында шаһарда қоғамдық орындардағы құқық бұзушылық пен қылмыс деңгейі едәуір азайып келеді. Бұл полиция мен қоғамның бірлескен еңбегінің, сондай-ақ «нөлдік төзімділік» саясатының нақты нәтижесі деп ойлаймын.

Қазір полиция қызметін цифрландырудың маңызы ерекше. Жасанды интеллект негізінде жұмыс істейтін бейнебақылау жүйелері, интеллектуалды платформалар, бірыңғай деректер базасы қылмысты ашу мен дәлел жинауда, күдіктіні анықтап, дереу әрекет етуге зор септігін тигізіп отыр. Мысалы, жолкөлік оқиғасын жасаған автокөліктің мемлекеттік нөмірін камера автоматты түрде танып, оның қозғалыс бағытын санаулы минуттар ішінде анықтап береді. Бұрын мұндай жұмыстарға сағаттап уақыт жұмсалатын болса, қазір заманауи технологияның арқасында бұл мәселе жедел шешіледі.

— **Соңғы бір жылда қалада қанша жаңа бейнебақылау камерасы орнатылды?**

— Соңғы жылдары бейнебақылау желісі айтарлықтай кеңейіп келеді. Әсіресе балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында білім беру мекемелеріне қосымша 10 мыңнан астам камера орнату жобасы басталды. Қаланың орталық көшелерінде және көлік қозғалысы тығыз аймақтарда «Сергек» кешендері де тиімді жұмыс істеп тұр. Бүгінде Шымкент қаласы аумағында ондаған мың бейнебақылау камералары үздіксіз қызмет етіп, қоғамдық тәртіп пен жол қауіпсіздігін бақылауға мүмкіндік береді.

Камералардың міндеті тек жол ережесін бұзуды тіркеумен шектелмейді. Бұлар ұрлық, бұзақылық, төбелес сияқты қоғамдық тәртіпті бұзу фактілерін анықтап, қылмыстың бетін ашуға да үлкен ықпалын тигізеді. Мәселен, қоғамдық орында жасалған ұрлықты немесе бұзақылық әрекетті дәлелдеу барысында бейнежазба негізгі айғақтың бірі болады. Яғни, бейнекамералар құқық қорғау органдары үшін «үнсіз куәгер» десек те болады.

— **Соңғы уақытта қалада телефон ұрлығы жиілеп кеткені айтылып жүр. Мұндай қылмыстарды ашуда қандай әдістер қолданылады? Цифрлық технологияның пайдасы бар ма?**

— Иә, өкінішке қарай, телефон ұрлығы әлі де жиі кездесетін қыл-

Дәулеткелді АБДРАМАНОВ,

Шымкент қаласы Полиция департаменті бастығының орынбасары, полиция полковнигі:

«ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ СЕНІМДІ СЕРІККЕ АЙНАЛАДЫ»

мыс түрлерінің бірі. Бірақ біз мұндай қылмыстарды ашуда заманауи әдістерді кеңінен қолданамыз. Біріншіден, бейнебақылау арқылы күдіктінің жүрген бағытын анықтап аламыз. Екіншіден, операторлармен бірлесе отырып, ұрланған телефонның IMEI-коды арқылы оның қозғалысын бақылауға болады. Бұл әдіс көптеген қылмыстың тез арада ашылуына септігін тигізеді. Үшіншіден, азаматтардың белсенділігі артып келе жатқанын айтқан абзал. Мысалы «102» мобильді қосымшасына жіберілген фото және бейнематериалдар дәлел ретінде қолданылады. Мұның барлығы цифрлық технологияның тиімділігін айқын көрсетеді.

— **Жалпы алғанда, қалада қоғамдық қауіпсіздік пен тәртіпті қамтамасыз етуде басты басымдық не болып отыр?**

— Біздің негізгі мақсатымыз сол, халықтың қауіпсіздігі мен тыныштығын сақтауға бағытталған.

Бұл жолда «нөлдік төзімділік» саясатын ұстану, цифрлық технологияларды дамыту және азаматтардың құқықтық мәдениетін арттыру басты басымдықтарымыздың бірі. Қоғам мен полицияның өзара сенімі нығайған жағдайда ғана қаламыз шын мәнінде қауіпсіз әрі жайлы мекенге айналады деп сенеміз.

— **Қазір көлікті соғып, оқиға орнынан қашып кететін жүргізушілер көбейді. Оларды анықтау қалай шешіледі? Мәселен, оқиға камера орнатылмаған жерде болса, құқық бұзушыны табу мүмкін бе?**

— Қазір бейнебақылау камералары көлік апаттарын ашуда маңызды рөл атқарады. Камера бар аумақта мәселе автоматты түрде шешімін табады. Нөмір тану жүйесі көлікті анықтап қана қоймай, оның бағытын да дәл көрсетеді. Ал егер оқиға бейнебақылау орнатылмаған жерде болса да, құқық бұзушыны табудың түрлі жолдары бар. Мысалы,

куәгерлердің түсірген бейнематериалдары, азаматтардың дер кезінде берген хабарламалары, сондай-ақ жөндеу шеберханалары мен көлік сервис орталықтарында жүргізілетін тексерістер нәтижесінде күдікті анықталады. Демек, камерасыз да жұмыс істеудің тетіктері қарастырылған, бірақ бейнебақылаудың көмегі әлдеқайда тиімді әрі жедел.

Бүгінде полиция қызметінде жаңа буын технологиялары кеңінен енгізіліп жатыр. Соның ішінде бет-әлпетті тану жүйелері, интеллектуалды бейнеаналитика, бірыңғай деректер платформалары бар. Бұл құралдар тек құқық бұзушыны анықтап қана қоймай, қауіпті жағдайдың алдын ала белгілерін көруге, яғни қылмыстың алдын алуға мүмкіндік береді. Мұндай жүйелер қала қауіпсіздігін арттыруда, жедел әрекет ету уақытын қысқартуда және дәлел жинауда орасан зор пайдасын тигізіп отыр.

— **Цифрландыру қылмыстың ашылу деңгейіне қалай әсер етті? Жақсарғаны жөнінде нақты статистика бар ма?**

— Иә, әрине, цифрландыру бүгінде қылмысты ашу ісіне тың серпін берді. Әсіресе жол-көлік оқиғалары, ұрлық пен бұзақылық сынды қылмыстарды анықтау бағытында оң

үйсіздікті арттыруға айтарлықтай ықпал етеді.

— **Полиция мен қала тұрғындарының өзара байланысын қалай бағалайсыз? Азаматтардың өтініштерін қабылдауға немесе кері байланыс алуға арналған цифрлық сервистер бар ма?**

— Полиция мен қоғам арасындағы ашық диалог қауіпсіздіктің негізгі кепілі екенін бәріміз білеміз. Қазір бұл бағытта да цифрлық сервистер енгізілген. Атап айтқанда, «102» жүйесі жұмыс істейді. Бұл жүйе арқылы азаматтар тек қоңырау шалып қана қоймай, фото, бейне және мәтіндік хабарламалар жолдай алады. Мұндай мүмкіндіктер өтініштердің жедел тіркелуіне, жедел басқару орталығына дер кезінде жетуіне және ең бастысы, полиция тарапынан уақытылы әрекет етуіне жағдай жасайды.

Алдағы жоспарымыз да ауқымды әрі жүйелі. Ең алдымен білім беру мекемелеріндегі бейнебақылау жүйесі толық жаңғыртылады. Қаланың барлық аудандарында интеллектуалды жүйелерді енгізу қолға алынып, жедел басқару орталығы жаңа аналитикалық құралдармен жабдықталмақ. Сонымен қатар дрондарды, мобильді бейнекешендерді қолдану тәжіри-

бесі кеңейтіледі. Бұл қадамдар қоғамдық қауіпсіздікті жаңа деңгейге көтеріп, қылмыстың алдын алуда қосымша мүмкіндік береді.

Алдағы он жылда полиция жұмысы түбегейлі жаңа сипат алуы ықтимал. Дербес аналитикалық жүйелердің мүмкіндігі артып, жедел орталықтар тек бейне ғана емес, дыбыс пен түрлі сенсорлық ақпаратты да жинап, кешенді талдау жасай алады. Дрондардың ұшу аймақтары кеңейіп, интеллектуалды патрульдеу жүйелері енгізіледі. Азаматтармен өзара байланыс толықтай мобильді қосымшалар арқылы жүзеге асуы мүмкін. Яғни полиция қызметі барынша жедел, ашық әрі қоғамға жақын бола түседі. Бұл болашақтың қиялы емес, қазіргі даму қарқынын ескерсек, таяу жылдардағы нақты шындық.

— **Уақыт тауып ой бөліскеніңізге рақмет.**

Сұхбаттасқан
Жадыра МҮСІЛІМ

ЦИФРЛЫ ҚАЗАҚСТАН

Замана көшіне сай болу үшін елдің цифрлық өркениетке барынша назар аудару қажеттігі рас. Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Жасанды интеллект дәуіріндегі Қазақстан: өзекті мәселелер және оны түбегейлі цифрлық өзгерістер арқылы шешу» атты жолдауы дәл осы ел дамуының стратегиялық бағдары ретінде қоғамда кең талқыланып, әрбір салада жүйелі іс-шаралар атқарылып келеді. Жаңа дәуірдің сын-қатерлеріне жауап беретін бұл жолдау заманауи цифрлық жүйенің көмегімен елді жаңғыртуға, заң және тәртіп қағидаттарын нығайтуға, ұлттық экономиканы күшейтуге сондай-ақ қоғамның құқықтық мәдениетін арттыруға бағытталып отыр.

ҚАУІПСІЗ ЕҢБЕК — ӘДІЛЕТТІ ҚОҒАМ КЕПІЛІ

Мемлекет үшін еңбек адамының құқықтары мен қауіпсіздігі — басты назарда екені айқын. Осы ретте Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі Мемлекеттік еңбек инспекциясы комитетінің Шымкент қаласы бойынша аумақтық бөлімшесі еңбек заңнамасының орындалуын қамтамасыз ету бағытында жүйелі түрде жұмыс жүргізіп жатқанын атап өткен жөн.

Жұмыс беруші мен жұмыскер арасындағы еңбек қатынастарын заң аясында реттеу, еңбекақының уақытылы төленуі, еңбек шартта-

ӘДІЛЕТТІ ҚОҒАМ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ

рының әділ ресімделуі — басты қағидалардың бірі екені анық. Сондықтан еңбек қауіпсіздігін сақтау, өндірістік жарақат пен жазатайым оқиғалардың алдын алу үшін білім беру ұйымдарының басшылары мен кадр мамандарына семинарлар жиі өткізіліп, онда еңбек шартын электронды форматта жасау тетіктерін түсіндіруге назар аударылады.

Жиын барысында таныстырылған Бірыңғай цифрлық платформа — әлеуметтік саладағы тың серпін беретінін айқын көрсетті. Бұл жүйе әлеуметтік қолдауды толығымен автоматтандырып, ашықтық пен тиімділікті қамтамасыз етуге бағытталыпты. Аталған жаңа жүйеде жалған құжатпен жұмысқа орналасуға тосқауыл қойылып, әр отбасыға арналған цифрлық қолдау маршруты енгізілмек. Шымкент қаласы бойынша аумақтық бөлімше басшысы Жеңіс Мақұлбаевтың айтуынша, бұл бастама заңсыз еңбек қатынастарын болдырмауға, сонымен қатар сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға жол ашады.

ЗАҢ — МЕМЛЕКЕТ ТІРЕГІ

Құқықтық сананы арттырудың маңызды қадамдарының бірі — Ата Заңның құндылығын дәріптеу екені даусыз. Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетінде Қазақстан Республикасы Конституциясының 30 жылдығына арналған «Ата Заң — елдігімнің кепілі» атты дөңгелек үстел ұйымдастырылған еді.

Шарада ардагерлер ұйымдарының төрағалары мен қоғам қайраткерлері, құқық қорғау органдарының өкілдері, сондай-ақ

заң ғылымының сарапшылары Конституцияның қоғамдағы орны мен мемлекеттік тұрақтылықтағы маңызына тоқталды. Олар ұзақ жылғы тәжірибелерінен мысал келтіріп, Ата Заңның азаматтардың құқықтары мен бостандықтарының кепілі екенін нақты дәлелді пікірлерімен ашып көрсетті.

Әл-Фараби ауданының прокуроры Асыланбек Заманбек пен Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Шымкент қаласы бойынша департаментінің басшысы Қанат Қадырбеков құқықтық тәртіпті нығайту бағытында атқарылып жатқан жұмыстары жайлы кеңінен баяндады. Жұмабек Тәшенев атындағы университеттің вице-ректоры, заң ғылымдарының кандидаты Жанар Рысбекова халықаралық деңгейдегі зерттеулерін негізге алып, Қазақстан Конституциясының адамгершілік қағидаларына сүйенгендігін сонымен қатар өзге мемлекеттерге де үлгі болып отырғанын атап өтті.

ЖОЛДАУ МІНДЕТТЕРІ — ЖАҢА ДӘУІРДІҢ БАҒДАРЫ

Цифрландыру жүйесіне басымдық берудің маңыздылығы AMANAT партиясы Шымкент қалалық филиалында өткен кеңейтілген жиында тағы бір мәрте көтерілді. Дөңгелек үстел басында Мемлекет басшысының жолдауындағы басым бағыттар кеңінен талқыланды. Партия филиалының төрағасы Мұрат Жолдыхожаев құжаттың ауқымды реформалардың лайықты жалғасы екенін атап өтіп, жолдауда белгіленген міндеттерді жүзеге асыру — баршаның ортақ жауапкершілігі екенін жеткізді.

Отырыста жасанды интеллекттің болашақ ел экономикасындағы рөліне айрықша тоқталды. Партия мүшелері жасанды интеллект пен IT технологияларды енгізу мемлекеттік басқару жүйесін толықтай жетілдіріп, әлеуметтік-экономикалық дамуды жаңа деңгейге көтеретінін атап өтті. «Жасанды интеллект — болашақ экономикасының іргетасы» деген ұстаным жиынның негізгі лейтмотивіне айналғаны айтылды.

Сонымен қатар, әділетті қоғам құрудағы жауапкершілік, еңбек адамының мәртебесін көтеру және ұлттық экономиканың берік іргетасын қалау мәселелері жөнінде пікірлер айтылды. Жолдауда айтылған «Қазақстанды толыққанды цифрлық мемлекетке айналуды» — жаңа дәуірге жасалған батыл қадам болатыны аталып, ол үшін тұтас қоғамның бірлесе әрекет етудің тетіктерін қарастыру қажеттігі айтылды.

Қоғамдағы құқықтық тәртіпті нығайту, заң үстемдігін қамтамасыз ету, еңбек қатынастарының әділдігін қадағалау — мемлекеттің басты міндеті екені рас. Бұл орайда цифрландыру процесі құқықтық жүйені ашық әрі тиімді етуге ықпал етпек.

Шымкент қаласында қолға алынған бастамалар — елдің құқықтық мәдениетін дамытуға, азаматтардың мемлекетке деген сенімін арттыруға, сыбайлас жемқорлық пен заңсыздыққа қарсы тұруға бағытталған нақты қадамдар екенін атап өткен жөн. Сондықтан Президент жолдауындағы басым бағыттарды жүзеге асыру — Қазақстанды жаңа дәуірге бастайтын тарихи мүмкіндік болмақ. Ол үшін қоғамның әрбір мүшесі заңға құрметпен қарап, әділетті қоғам құруға атсалысуы қажет.

Абзал АЛПЫСБАЙҰЛЫ
ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫ

АЛАҢЖҰРТ

(Соңы. Басы 1-бетте)

Ауыр қылмыспен күресті қа-
таңдату, ал тәуелділерге көмек көр-
сету жолын жеңілдету халықаралық
тәжірибеге сай қабылданған шешім.
Алайда, бұл кеселдің салдарымен
күресу. Жазалау мен заңнамалық
шектеу есірткінің айналымын те-
жегенімен, оның тамырына балта
шабу үшін себептерін азайту маңыз-
ды. Қарағандыда атқарылып жатқан
шаралар мәселенің осы қырына
бағытталуымен құнды болды десек
артық айтқандық емес.

Қолдау болмаса құрдымға кету оңай

Форумның алғашқы күні К.Ста-
ниславский атындағы орыс драма
театры қойған «7» атты деректі
спектакль күн сайын қоғамда болып
жатқан қылмыстарды жасаған әй-
елдерге үкімді көрермен тарапынан
беру арқылы, жақсылықты да, жа-
мандықты адамның өзі қалыптасты-
ратыны, барлық келеңсіздіктің түпкі
себебі біздің ұстаным, тәрбиеміз-
де екенін ұғындырды. Театр қойы-
лымдары, фильмдер, әлеуметтік
жарнамалар арқылы жастарға на-
шақорлықтың зардабын эмоционал-
ды жеткізудің маңызын түсіндірді.
Ал, Қарағанды медициналық уни-
верситетінде өткен семинарда де-
легаттар ұжымдық пайдалану зерт-
ханасында болып, қандағы есірткі
заттарын талдау мен анықтаудың
заманауи технологиясымен таныс-
ты. Сонымен бірге есірткілік мас
күйіндегі жүкті әйелге, жаңа туған
нәрестеге және жасөспірімге шұғыл
көмек көрсету барысын көрді. Есірт-
кіге тәуелділікті анықтау, емдеу-са-
уықтыру және алдын алу шарала-
рын жетілдіру жөнінде ой бөлісті.

Нашақорлықтың негізгі себебінің
бірі – жастардың бос уақытын тиімді
ұйымдастырмау, жұмыссыздық,
әлеуметтік қолдаудың жеткіліксізді-
гі екені белгілі. Қарағандыда бұл
мәселе барынша зерделену нәти-
жесінде нақты іс-қимылға ұласып-
ты. Соның бір мысалы – форум
барысында КММ базасында іске
қосылған жоба – «Есбол» жастар
ресурсы мен отбасын қолдау орта-
лығы. Аты айтып тұрғандай, бұл қор-
есті болып, өз өмірің мен мақсат-
тарыңның жолында тиімді әрекет
етуге бағыт беріп, жетелейді. Жаңа
үлгіде салынған ғимаратта орна-
ласқан бұл мекеменің ішінде не жоқ
дейсіз? Жарқыраған әр алаң мен
бөлменің өзіндік қызметі бар. Оның
бірінде ақпараттық, психологиялық,
құқықтық қолдау көрсетілсе, бірінде
нашақорлық пен есірткі қылмысы-
ның алдын алуға бағытталған түсін-
діру жұмысы жүргізіледі. Сонымен
қатар жастардың өз қабілетін ашуға
да барынша жағдай туғызылған.
Дыбыс жазу студиясы, сұхбат алу,
тігін өнеріне үйрету шеберханасы
секілді қызмет түрі мұнда тегін ұсы-
нылмақ. Бұл үшін бөлмелер қажетті
құрал-жабдықпен толық жарақтан-
дырылған. Форум делегаттарына
ақпараттық стендтер, мамандар
мен волонтерлер қатысатын инте-
рактивті алаңдар таныстырылды.
Оларда жастар үшін тұрақты түр-
де тренинг, шеберлік сабағы және
түрлі алдын алу шаралары өткізіліп
тұрмақ. Биылдың өзінде 200 психо-
логиялық семинар өткізіліп, 70-ке
жуық ерікті есірткінің офлайн, он-
лайн нүктесін анықтауға тартылмақ.

Осы орайда еріктілер клубының
«Тең теңімен» атты жобасы көңіл
аударарлық. Жобаның ерекшелігі
есірткі құрығына түскен жастармен
өз құрдастарының тең деңгейде
сөйлесіп, қолдау көрсетуі. Үлкен
адамдардан гөрі жастардың бір-
бірімен тез тіл табысып, түсінісе
алатыны анық. Ниеттері айқын жастар-
дың мақсат жолында табандылығы,
өзара бірлігі қуантты. Расында қан-
дай да бір кеселде қоғамның көмегі,
ықпалының тиімді болары сөзсіз.

Зиянды препараттарды рецептсіз сатуға шектеу қою керек

«Алдыңғы арба қайда жүрсе,
соңғы арба сонда жүреді» деген-
дей, нашақорлық, жалпы кеселді
құбылыстың алдын алу, оған қар-

ЕСІРТКІ ТҰТЫНҒАН АНАДАН САУ ҰРПАҚ ТУЫЛУЫ КҮМӘНДІ

сы күресуде қоғамның рөлін
көтеру өңір басшылығы-
ның негізгі ұстанымы секіл-
ді. Мұны облыс әкімі Ер-
мағанбет Бөлекбаевтың
форумның басынан та-
былып, отырыстың тізгінін
өзі ұстағанынан байқадық.
Бөлекбаев мырза нашақор-
лықпен күресте отбасы мен
қоғамнан рөліне айрықша
маңыз берді. Алдын алу ша-
ралары ауруханаларда,
соттарда емес, ең алдымен
отбасында, мектепте, бала
тұлғасы қалыптасатын ор-
тада жүруі керектігін, ба-
сты қару – жаза емес, дұрыс
бағдар, рухани даму мен
спортпен айналысуға беріл-
ген мүмкіндік екенін атап
көрсетті. Сонымен қатар
бір ай ішінде үш жылға ар-
налған нашақорлықтың алдын алуға
бағытталған жол картасын әзірлеуді
тапсырды.

Форумда нашақорлықтың себебі
мен салдары жан-жақты қырынан
талқыланды. Соның бірі ретінде бү-
гінде өршіп тұрған «фарм нашақор-
лық» әңгіме өзегіне айналды. Соңғы
жылдары Қазақстанда дәрі-дәрмек-
терді заңсыз немесе бақылаусыз
қолданудан туындайтын тәуелділік
өсіп бара жатқаны белгілі. Бұл ке-
леңсіздік психоактивті әсері бар
дәрілердің қолжетімділігіне бай-
ланысты арта түсуде. Қазақстан-
да 7400-ден астам дәрі тіркелген
болса, соның 77%-ы рецеппен бо-
салыады. Мәліметтер олардың қа-
тарындағы бірқатар препараттың
тәуелділік тудыратынын көрсеткен.
Бұған дәріханада рецептілік пре-
параттардың бақылаусыз сатылуы,
халықтың тәуелділік қаупі бар
дәрілер зияны туралы аз білуі, яғни
ақпараттың тапшылығы, ауырсыну,
күйзеліс, ұйқысыздық секілді пси-
хологиялық факторлар салдарынан
тез әсер беретін препараттарға жү-
гінушілік себеп болуда.

Жиында сөз алған Денсаулық
сақтау министрлігі Медициналық
және фармацевтикалық бақылау
комитетінің Қарағанды облысы бо-
йынша департаментінің бастығы
Ольга Смирнованың айтуынша, об-
лыста тәуелділік тудыратын препа-
раттарды дәрігердің нұсқауынсыз
сатудың алдын алу бағытында атқа-
рылып жатқан жұмыс көп. Солардың
негізгісі Қазақстан халқы ассамбле-
ясы жанындағы республикалық Ана-
лар кеңесінің бастамашылығымен
өңірде іске қосылған «Жасыл серти-
фикат» жобасы. Бұл шара тәуелділік
тудыратын дәрілік препараттардың
дәріханаларда дәрігердің рұқсатын-
сыз сатылуына қоғамдық бақылау
жасауға бағытталған. Нақтырақ айт-
қанда, «Жасыл сертификат» жоба-
сы аясында дәріханаларды «құпия
сатып алушы» жүйесі бойынша
тексеріліп, 12 айдан соң тексерісті
өткен дәріханаларға растау серти-
фикаты табысталады. Осы мақсатта
3 тарап, яғни, аталмыш құзырлы
орын, Аналар кеңесі және бірқатар
ірі дәріхана өкілдерімен меморан-
думға қол қойылды. Бұл бағыттағы
жұмыс жалғасуда.

Әрине, негізгі мемлекеттік орган-

дар қоғамдық ұйымдармен ынты-
мақтасып жұмыс істемей, мақсатқа
жету қиын. Бұл тұрғыда облыста
Полиция департаменті, жергілікті
атқарушы органдар және Қазақстан
халқы ассамблеясы өзара күш бірік-
тіріп отыр. Десе де жұмысты одан
әрі күшейту үшін заңнамалық талап-
тар керек. Смирнованың айтуынша,
бұл құжаттарды қазіргі заманның
талабына сай кейбір өлшемдерін
қатаңдатып, жетілдіру қажет. Со-
нымен қатар халық арасында ме-
дициналық және фармацевтикалық
қызметкерлер тарапынан ақпарат-
тандыру мен түсіндіру шаралары
қолға алынуы тиіс.

Есірткі ми жұмысын бұзады

Есірткінің қоғамға зияны жайлы
көп айтылды. Бұл орайда республи-
калық «Әкелер одағы» қоғамдық
бірлестігінің төрағасы келтірген
мәліметтер нашақорлықтың зарда-
бын нақты мәліметпен қолға қой-
ғандай етіп берді. Аймағанбетов
мырза келтірген деректерге жүгін-
сек, аналары жүктілік кезінде бір
рет болса да есірткі пайдаланған
балалардың 95-97% елеулі психо-
физикалық кемістіктермен туыла-
ды. Есірткі тіпті толық қалыптасқан
ересектерде де мидың жұмысын
айықпастай етіп бұзады, ал жаңа
туған нәрестелерде мұндай бұзылу-
лар дамудың кешігуіне және жиі
мүгедектігіне әкеледі. Мемлекеттік
деңгейде тиімді шаралар қолға алы-
нып, қоғам тарапынан ымырасыз
күрес жүргізілмесе, елімізде мұндай
симптоммен туылатын балалар кө-
беюі сөзсіз. Өйткені, есірткі нарығы
қарқынды дамып барады.

2025 жылдың қыркүйегінде
Ұлттық қауіпсіздік комитеті Алма-
тыда ел тарихындағы ең ірі есірткі
көлемін, яғни жалпы құны 4 млрд
теңге болатын 13 тонна 183 келі
кокаинды тәркіледі. Синтетикалық
есірткі бойынша мұндай көрсеткіш
былтырғымен салыстырғанда 143
есе өсіп, 570 келіге жеткен. Ішкі
істер мен Денсаулық сақтау мини-
стрлігінің мәліметінше, желіде және
хабар алмасу қосымшалары арқылы
белсенді түрде таралатын есірткі
заттарының заңсыз айналымы және
оларды тұтынатын жастар саны ар-

тып барады. Тек 2025 жылы ғана
осындай қылмыс үшін 61 жасөспірім
қамауға алынды. Былтыр олардың
саны 49 болатын. Сауалнама со-
нымен қатар есірткіні бірінші рет
қолданудың негізгі себептерін
анықтады. Оған сүйенсек, бірінші
орында қызығушылық, зерігу (44%),
одан кейін достардың әсері (32%)
және стресті проблемалар (10%-дан
аз).

Нашақорлықпен күрес – қоғам алдындағы үлкен жауапкершілік

Гаджеттер мен ұялы теле-
фонға байланған үлкендер балаға
қамқорлықты көбіне оның тамағы-
ның тоқтығы, киімінің бүтіндігі деп
түсінеді. Ал, шын мәнінде балалар
үлкендердің өз пікірін естігенін,
сұрағына жауап беруін, өзімен бірге

бастапқыда волонтер болдым, кейін
психолог мамандығын алған соң,
өзім сияқты басқа нашақорларға
көмектесе бастадым. Егер тәуел-
ділікті тек дәрі-дәрмекпен емдеуге
болатын болса және тек бір адамды
емдеу керек болса, бұл соншалықты
қорқынышты болмас еді. Өкінішке
қарай, тәуелділік – бұл отбасылық
ауру, оған көптеген факторлар мен
себептер қатысады» деді ол.

Оның айтуынша ата-аналардың
ең көп кездесетін қателігі балала-
рын сауықтыру орталықтарына әке-
луден шектеліп, олармен өздерінің
айналыспауы. Ата-ана мүдделі бо-
лып, баласын құтқаруға ұмтылмаса,
нашақорлық әрқашан қайталануға
бейім. Сондықтан отбасы нашақор-
дың сауығуының негізі де және оның
ауруы мен қайталануының да себебі
болуы мүмкін. Балаға есірткінің зи-
янды екенін жай ғана үйретіп, түсін-
діру жеткіліксіз. Отбасы баласының
есірткі тұтынуын қалыпқа келтір-

меуіне жауапты. Бұл тұрғы-
да отбасында сүйіспеншілік,
психикалық денсаулықтың,
сенімнің және дұрыс қолда-
удың болуы өте маңызды.
Дәуреннің түсінгені – есірт-
кі өлтіреді. Мұны ол әкесі
арқылы анық ұқты. Бұған
тосқауыл қоюға отбасының
әл-ауқаты, ата-ананың ақыл-
ойы және қауіпсіздік сезімі
жетіспеді. Бұл ойын ол «Мен
ата-анам да, олардың өскен
қиын-қыстау күндеріне де
ренжімеймін. Бірақ мен бо-
лашақта ата-ана ретінде өз
жауапкершілігімді білемін»
деп түйіндеді. Дәурен со-
нымен қатар емдеудегі тағы
бір қиындықты ортаға салды.
Ол жеке оңалту орталықта-
рының қарапайым халық
үшін қолжетімсіздігі. Оңалту

орталығында ұзақ емделуді қажет
ететінін ескерсек, бұл үшін айына
300 000-нан миллион теңгеге дейін
қаржы қажет болады екен. Азамат-
тар тіркеуге тұрудың салдары мен
тиісті емделуге қажетті жағдайдың
жоқтығынан қорқып, мемлекеттік
мекемелерде емделуге қорқады.

Интернет – есірткі саудалау алаңы

Есірткі заттарының саудасы ға-
ламтор арқылы қызып жатыр. Ки-
берқауіпсіздік мәдениетін дамыту
бойынша жобалар жетекшісі Жұма-
тат Гүлдананың айтуынша, интернет
балалар үшін қауіпті танысу алаңын
ұсынуымен қауіпті. «Құрдас» ере-
сек адам немесе алаяқ болуы мүм-
кін. «Сәттілік дөңгелегі», істер мен
қайырымдылық тәуелділікті тудыра-
ды. Зорлық-зомбылық, ересектер-
ге арналған бейнелер және есірткі
нұсқаулары бір түймені басу арқылы
қолжетімді. Қауіпті сілтемелер мен
қолданбалар деректер мен ақша-
ны ұрлайды. Радикалды топтарға
тарту «зиянсыз» бейнероликтер
арқылы жүзеге асырылады. Тыйым
салынған мазмұнды тарату жарнама
желеуімен ынталандырылады. Бұл
қылмыстық жауапкершілікке әке-
леді. Сондықтан интернет қауіпсізді-
гі туралы балалармен жиі сөйлесу
керек. Бұл орайда киберқауіпсіздік
туралы мультфильмдерді, ойындар-
ды және комикстерді пайдаланып,
талқылау пайдалы. Мекенжайыңыз
бен телефон нөміріңізді бөліспеу,
ата-аналарға күдікті хабарды көр-
сету, бейтаныс адамдарға хабар-
лама жібермеу қажеттігін айтып
отыру керек. Тәуекелдермен қатар
артықшылықтар туралы да мағлұ-
мат беру маңызды. Интернет жау
емес, құрал. Ең бастысы, тыйым
салу емес, оны дұрыс пайдалануды
үйрету. Оларға үлгі, қолдау көр-
сететін ата-аналар мен мұғалімдер
цифрлық әлемде балалар үшін ең
жақсы қорғаныс.

Тоқатерін айтқанда форум қат-
тысшыларға толыққанды, сапалы
ақпарат берген, нақты ережелер
белгіленген сындарлы сұхбат алаңы
болды.

Айша ҚҰРМАНҒАЛИ,
«Заң газеті»

БІТІМ

МЕДИАЦИЯ БІЗГЕ ТАҢСЫҚ ДҮНИЕ ЕМЕС

Кез келген мемлекет сынды еліміздің де негізгі саясатының бірі – сот жүйесін дамыту. Бір жағынан қарағанда соттар қоғамдық қатынастардан туындаған даулар бойынша сот төрелігін іске асырып, заңды әрі негізді шешім қабылдау функциясын атқарса, екінші жағынан татуласу рәсімдері арқылы сот істерін бітіммен аяқтауды жүзеге асырады.

Қазіргі таңда медиация кең тараған бітістіру мен табыстыру рәсімінің бірі болып табылады. Бұл үрдістің кең етек алғаны соншалық, кез келген қоғамдық қатынастарда татуластыру құралы ретінде пайдаланылып келеді. Жай ғана сот істерін алып қарайтын болсақ, азаматтық, қылмыстық және әкімшілік іс жүргізудегі кейбір санаттағы істерде дауды медиация тәртібін реттеу жолға қойылған.

Медиация туралы заңның қабылданғанына он жылдан енді асса да қазақ қоғамы үшін таңсық дүние емес. Бітім – дана халқымыздың ежелгі төл өнерінің бірі. Бүгінгі сот жүйесі бұрынғы билердің сарқытына балаған дауды шешудің осы түрін қолдану арқылы ата жолды таңдаған болып саналады.

Қазақ даласында медиация ұғымын кейін қолданғанымен, оның түп төркіні қазақтың билер соты арқылы

дауды бітіммен аяқтау екені белгілі. Қазақта «дау мұраты – біту» деген пәлсапалық сөз бар. Бұл жерде біту сөзі – бітім дегенді білдіреді. Демек қазақ қоғамында ежелден-ақ дауды бітіммен, ымырамен аяқтау кең етек алған және оған аса мән берген. Тарихқа үңілсек бұл қызметті от ауызды, орақ тілді би-шешендеріміз атқарған. Даудың ақ-қарасын шешіп қана қоймай, дауласушы тараптарды бітімге келтіру де олардың басты миссиясының бірі екенін аңғаруға болады.

Дау-жанжалды шешу үрдісіне арналған нақты талаптар қазақ халқының алғашқы заңдар жинағы «Жеті жарғыда» да кездеседі. Көшпелі қоғамда дауға кесім айту ханның өзі болмаса дау тараптары тұратын ауылдардың билеушілерінің не ақсақалдарының қолында болып, істі қарауға екі жақтан да сайланған арада жүруші тағы да екі

адам шақырылуға тиіс. Егер айыпкер билерге күдік келтірсе, олардың ауыстырылуын өтіне алады. «Жеті жарғыда» қазақтың билеріне қойылатын талап та, билер сотына берілген аса жоғары баға да бар. Қазақ билерінің даулы мәселені қарауын, шартты түрде, екі сатыға бөлуге болады.

Бірінші саты – дәл бүгінгі медиация үрдісіне арналған. Бұл жерде билер жанжалдасып, бидің алдына келген тараптардың өзара келісімге келуіне күш салған. Қазақ дәстүрінде бұл бағыттағы билік жұмыстарын «Бітім» деп атаған. «Бітім» дауласушы екі жақтың келісімге, мәмілеге келуі, бидің көмегімен дау-жанжалды өздерінің тоқтатуы. Оны екі жаққа берілген соңғы мүмкіндік десе де болады. Бітімнің соңы екі жақтың толық келісімімен аяқталады. «Са-лауат» деп аталатын екінші кезеңде дауласқан екі тарап бір-біріне кешірім жасап, талап-шағымынан бас тартады.

Ал екінші саты – «Береке» деп аталатын бітімгершілік кезеңінде материалдық бағыттағы мәселе жөнінде өзара келісімге қол жеткен. Бұдан біз билер сотының басты мақсаты – екі жақты татуластыру, бітімге алып келу екенін көреміз. Сондықтан болар қазақта «Алдыңа келсе, атаңның құнын кеш», «Иілген басты қылыш шаппайды» деген аталы сөздер қалған.

Шынында да, медиация – тараптарға келіспеушіліктерді шешудің ең тиімді жолын нұсқайды. Бүгінгі медиация рәсімі сотта тараптардың бастамасымен не соттың ұсынысымен жүзеге асады. Дауды осы рәсіммен аяқтау сотқа қарағанда, дау тараптарының мүддесіне тікелей байланысты.

Ең бастысы сот табалдырығын тоздырып шаршаған, ыза мен кек дендеген дауласушыларға тиімді тәсіл. Сондықтан, ежелгі бітім салтына байланатын бүгінгі медиацияны таңдау – ата жолымыздан айнымағанымызды көрсетеді.

**Азат ӘБДІРАЗАҚОВ,
Қызылорда қалалық сотының судьясы
Қызылорда облыстық «Жас судьялар» кеңесінің төрағасы**

БАСҚОСУ

ПОЛИЦИЯДАҒЫ ИДЕОЛОГИЯ МЕН ИМИДЖ

Алматыдағы Мақан Есболатов атындағы академияда «Қызметтік идеология: тәртіп, бірлік, тұтастық» атты ғылыми-тәжірибелік конференция өтті.

Бұл конференцияның ерекшелігі – полиция қызметімен тікелей байланысты түрлі сала мамандарының қатысуымен болды. Атап айтқанда, журналистер, блогерлер, қоғамдық ұйымдар мен еріктілер қозғалысының өкілдері, сондай-ақ халықпен күн сайын жұмыс істейтін полиция қызметкерлері бір ортаға жиналды. Олардың бәрі де бір мәселе – полициядағы идеология мен имидж төңірегінде ой қозғады. Жиынға сондай-ақ ІІМ өкілдері, Полиция департаменті мен Алматы академиясының басшылары, мамандары қатысты.

Басты назар кәсіби этика мен полицияның болашақ бейнесін айқындайтын құндылықтарға аударылды. Мәселен, тәртіпті қалай қалыптастыруға болады, ортақ қызметтік рухты қалай дамыту қажет және қоғамға полицияның ашық диалогқа дайын екендігін қалай жеткізу керек деген сұрақтар талқыланды.

Конференция барысында қызметтік жауапкершілік, азаматтармен өзара әрекеттестік, сондай-ақ полицияға деген сенімді қалыптастырудағы бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі қызу талқыланды. Қатысушылардың айтуынша, бүгінгі полиция жабық күйде жұмыс істей алмайды, ашықтық пен тұрақты кері байланыс қажет.

Отырыста ІІМ өкілдері атап өткендей, министрлік ашықтық тәжірибесін белсенді дамытып келеді. Азаматтармен жүздеген кездесулер, түрлі жобалар, учаскелік пункттердің нығайуы, қоғамдық кеңестердің жұмысы, сервистік полиция орталықтарының ашылуы – мұның барлығы полицияның қоғамға жақындап, диалогқа дайын екенін көрсетеді. Бүгінде әр өңірде халықпен еркін пікір алмасуға арналған алаңдар жұмыс істеп тұр.

«Бүгінгі конференцияның маңызы зор. Өйткені мұнда жүйе мамандары да, қоғам өкілдері де, журналистер де бір залда бас қосты. Осындай ашық әңгіме бізге бір-бірімізді жақсырақ түсінуге және даму жолдарын бірге іздеуге мүмкіндік береді», – деді Академия бастығының орынбасары, полиция полковнигі Жанат Дильбарханова.

Жиын ресми баяндамалармен ғана шектелмей, тәжірибеден алынған нақты мысалдар мен ұсыныстарды талқылаумен ерекшеленді. Қатысушылардың пікірінше, осындай ашық алаңдар полиция мен қоғамның бір тілде сөйлесуіне және ортақ мақсат – қауіпсіздік пен сенімге бірге қадам басуына жол ашады.

Мақан Есболатов атындағы Алматы академиясының баспасөз қызметі

САРАП

ОТАНДЫҚ СОТТАҒЫ ОҢ ӨЗГЕРІСТЕР

Соңғы жылдары сот жүйесі көптеген оң нәтижелерге қол жеткізіп, басқа мемлекеттік органдарға қарағанда оң өзгерістерге ұшырады. Бұл Жоғарғы Соттың, облыстық соттың веб-парақшаларындағы ақпаратты жарияланымдар, цифрлық технологияларды кеңінен пайдалану.

Заңнама заман қажеттілігіне сай

ҚР Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінің 2021 жылдың 1 шілдесі күні қабылданып, қолданысқа еніп, нәтижелі жұмыс жасауы осындай жаңашылдықтың бірі болды.

Жария-құқықтық даулар бойынша сот төрелігін іске асыру кезінде бұрынғы әрекет еткен ҚР Азаматтық процестік кодексінің 29-тарауының ережелеріне сүйеніп жоғары нәтижеге жету мүмкін емес еді. Бұған бәсеке-лестік принциптері кедергі келтіріп, азаматтық сот ісін жүргізудегі тараптардың тең құқықтылығы, сондай-ақ тараптарға мемлекеттік органдардың дауларды бейбіт жолмен реттеу мүмкіндіктерінің болмауы кедергі жасайтын еді.

«Әкімшілік рәсім» деген сәл өзгеше ұғым Әкімшілік рәсімдер туралы заңына енгізілген болатын, ол 2021 жылғы 1 шілдеде ӘРПК қабылдануымен күшін жойды. Болған өзгерістер азаматтар мен заңды тұлғалардың өтініштерін қарау бойынша да нақты тәртіпті айқындау

ға мүмкіндік береді, бұл азаматтардың өз мүдделерін неғұрлым тиімді қорғауына, ал әкімшілік органдар мен лауазымды адамдар тарапынан заң шеңберіндегі іс-қимылға ықпал етеді, бұл халықтың мемлекетке деген сенім деңгейін арттыруға алып келеді.

ҚР ӘРПК-нің 62-бабында көзделгендей әкімшілік рәсімді қозғау үшін негіздер жолданым немесе әкімшілік органның лауазымды адамның бастамасы болуы қажет. Әкімшілік рәсім жолданым қабылданған кезден бастап қозғалды деп есептеледі. ҚР әкімшілік рәсімдер туралы заңнамасының талабы немесе әкімшілік қалау осы баптың бірінші бөлігінің 2) тармақшасына сәйкес әкімшілік рәсімді қозғау үшін негіз болып табылады.

Ауызша нысанда берілген жолданымды әкімшілік органның жолданымды қабылдаған лауазымды адамы немесе жұмыскері жекелеген хаттамаға енгізеді. Жазбаша нысанда берілген жолданымда, хаттамада жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты, жеке сайкестендіру нөмірі, пошталық мекенжайы не заңды тұлғаның атауы, пошталық мекен-

жайы, бизнес-сәйкестендіру нөмірі; жолданым берілетін әкімшілік органның лауазымды адамның атауы; жолданымның мәні; жолданымның берілген күні; арыз иесінің немесе оның өкілінің қолы; Қазақстан заңнамасында көзделген өзге де мәліметтер көрсетіледі. Егер Қазақстан заңдарына сәйкес әкімшілік рәсім ақылы негізде жүзеге асырылса, арыз иесі төлемді растайтын құжатты ұсынуға тиіс.

Талап қою мерзімі нақтыланған

Осы кодекстің 136-бабында талап қоюды беруге арналған мерзім белгіленген.

Дау айту туралы, мәжбүрлеу туралы талап қоюлар шағымды қарайтын органның шағымды қарау нәтижелері бойынша шешімді табыс етілген күннен бастап бір ай ішінде сотқа беріледі.

Егер заңда сотқа дейінгі тәртіп көзделмеген немесе шағымды қарайтын орган болмаса, талап қою әкімшілік акт табыс етілген күннен бастап немесе осы кодексте және Қазақстан заңнамасында белгіленген тәртіппен назарына жеткізілген кезден бастап бір ай ішінде беріледі. Әрекет жасау туралы талап қою адамға әрекеттің жасалғаны туралы мәлім болған, сондай-ақ әрекет жасау үшін Қазақстан заңнамасында белгіленген мерзімі өткен күннен

бастап бір ай ішінде сотқа беріледі.

Ал, енді құқықтары, бостандықтары мен заңды мүдделері әкімшілік актіде қозғалатын, әкімшілік рәсімге қатыспаған адам әкімшілік актінің қабылданғаны туралы білген немесе білуі мүмкін болған күннен бастап бір ай ішінде, бірақ ол қабылданған күннен бастап бір жылдан кешіктірмей сотқа талап қоюды беруге құқылы.

Шағымды қарайтын органға шағым берген адам шағым бойынша шешім табыс етілген кезден бастап бір ай ішінде не шағымды қарау мерзімі өткен соң, егер шағым бойынша шешім қабылданбаса, талап қоюмен сотқа жүгінуге құқылы.

Талап қоюды сотқа беруге арналған мерзімді дәлелді себепсіз өткізіп алу, сондай-ақ сотқа жүгінудің өтіп кеткен мерзімін қалпына келтірудің мүмкін болмауы талап қоюды қайтару үшін негіз.

Сот талқылауы басталғанға дейін судья дауды мүмкіндігінше бір сот отырысы барысында шешу үшін қажетті барлық әрекеттерді, өкімдерді жүргізеді.

Талап қоюды қайтару тәртібі

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекстің 138-бабының талаптарына сай, сот мынадай негіздер бойынша: талап қоюшы осы санаттағы істер үшін заңда белгіленген дауды сотқа дейінгі реттеу тәртібін сақтамаса және бұл тәртіпті қолдану мүмкіндігі жойылмаса; талап қою осы кодекстің 131-бабы екінші бөлігінің талаптарына сәйкес келмесе және алдын ала тыңдағанға дейін кемшіліктерді жоюдың мүмкін еместігі анықталса;

**Айгерім ЕСЕНАМАНОВА,
Ақтөбе облысының мамандандырылған әкімшілік сотының судьясы**

арызды әрекетке қабілетсіз адам берсе; арызға оған қол қоюға немесе оны ұсынуға өкілеттіктері жоқ адам қол қойса; осы немесе басқа соттың іс жүргізуінде сол тараптар арасындағы сол нысана туралы дау бойынша және сол негіздер бойынша іс болса талап қоюды қайтарса алады. Сондай-ақ, талап қоюшы берген талап қоюды кері қайтарып алса; соттың талаптарына қарамастан, істі оның қатысуынсыз талқылау туралы сұрамаған талап қоюшы сотқа екінші шақыру бойынша келмесе; мүддесі үшін іс қозғалған тұлға мәлімделген талапты қолдамаса; тараптар татуласу, медиация немесе дауды партисипативтік рәсім тәртібімен реттеу туралы келісім жасаса және оны сот бекітсе.

Бұл ретте, талап қоюды қайтару, осы баптың екінші бөлігінің 3), 5), 9), 11), 12), 13), 14), 15) және 17) тармақшаларын қоспағанда, сол жауапкерге сол нысана мен сол

негіздер туралы сотқа талап қоюмен қайтадан жүгінуге кедергі келтірмейтінін ескерген жөн.

ӘРПК тиімділігі жоғары

Мысалы, Ақтөбе облысының соттарында әкімшілік істерді қарайтын соттар бойынша 2024 жылдың 6 айында барлығы 550 әкімшілік талап қою аяқталып, қаралса, оның ішінде шешім шығарумен 226 іс қаралған, соттылығы бойынша 9 іс жолданса, 233 талап қою қайтарылған.

2025 жылдың сәйкес кезеңінде барлығы 611 әкімшілік талап түсіп, қаралса, оның ішінде шешім шығарумен 255 іс қаралған, соттылығы бойынша 6 іс жолданса, 112 талап қайтарумен қаралған.

Барлық қаралған істердің ішінен тараптардың татуласуы бойынша әкімшілік істердің 9,4%-ы, ал қайтару бойынша дауды реттеуге байланысты талаптарды қайтарып алу арқылы бұл көрсеткіш 18,3%-ды құрады.

Соңғы екі индикатордың жиынтығы барлық істердің 27,8% құрайды және істердің 1/3 бөлігін құрап, тараптардың дауларды дербес реттеуін куәландырады.

Қазіргі уақытта ӘРПК және оның қағидалары жоғары тиімділікті көрсетіп отыр. Осыған қарамастан, азаматтар мен заңды тұлғалардың мемлекеттік органдарға қарсы құқықтарын қорғау деңгейі үнемі өсіп отыратынын атап өткен жөн.

Отандық әкімшілік Әділет қалыптастыру бойынша соттар үнемі жұмыс жүргізеді, даулар бойынша сот практикасы белгіленеді.

№ 72 (3800)
26 қыркүйек 2025 жыл
✉ zangazet@mail.ru

ӨРТУРАІ

7. ХАБАРЛАНДЫРУ

1. «Ақмола облысының жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасы» мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – басқарма) 2025 жылғы 30 қазанда сағат 15.00-де Көкшетау қаласы, Абай көшесі, 89-үй, № 309 бөлме мекенжайы бойынша Ақмола облысындағы жолаушылар мен жүкті республикаішілік тұрақты автомобиль тасымалдарының бағдарларына қызмет көрсету құқығына конкурс өткізу туралы хабарлайды.

2. Конкурсқа келесі бағыттар пакеттері шығарылады:

Астана – Ерейментау, Астана – Қорғалжын, Астана – Партизанка, Астана – Атбасар Астана – Запорожье, Астана – Ақкөл, Астана - Аршалы – Михайловка, Астана – Новый Колутон, Астана – Бестөбе, Астана – Егіндікөл – Бауманское, Астана – Ерейментау – Бозтал, Астана – Жалғызқұдық, Астана – Жолымбет, Астана – Изобильное, Астана – Мәдениет, Астана – Есіл, Астана – Шантөбе, Астана – Бурабай, Степногорск – Астана, Джержавинск – Арқалық (Қостанай облысы), Щучинск – Бурабай – Имантау (СҚО),Көкшетау – Арықбалық (СҚО), Көкшетау – Астана, Көкшетау – Рузаевка, Көкшетау – Чистополье (СҚО), Көкшетау – Астана (Журавлевка а/ы), Көкшетау – Семей, Көкшетау – Новошиимское (СҚО), Көкшетау – Дружба (СҚО), Көкшетау – Ағынтай батыр (СҚО), Көкшетау – Светлый (СҚО), Көкшетау – Ильич (СҚО), Көкшетау – Калиновка (СҚО), Көкшетау – Павлодар, Көкшетау – Тайынша (СҚО), Көкшетау – Тайынша а/ы Келлеровка (СҚО), Көкшетау – Терновка (СҚО), Көкшетау – Тихоокеанский (СҚО), Көкшетау – Мәдениет (СҚО), Көкшетау – Арық балық – Калмаккөл, Көкшетау – Казанка (СҚО), Көкшетау – Заградовка (СҚО), Көкшетау – Кішкенекөл (СҚО), Көкшетау – Нижний Бурлук (СҚО), Көкшетау – Чкалово (СҚО), Петропавл – Көкшетау – Рузаевка (СҚО), Петропавл – Степногорск, Петропавл – Щучинск, Петропавл – Бурабай, Петропавл – Көкшетау.

Конкурсқа қойылған лоттар туралы толық ақпаратты мына мекенжай бойынша: Көкшетау қаласы, Абай көшесі, 89, 319-каб. немесе тел/факс: 8 (716 2) 26-91-56 арқылы, сондай-ақ басқарманың ресми сайтынан http://upt.akmo.gov.kz алуға болады.

3. Конкурсқа меншік нысанына қарамастан, меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздерде автокөлік құралдарын иеленуші кез келген жеке және заңды тұлғалар қатысуға құқылы.

4. Конкурсқа қатысуға тілек білдірушілер конкурстық құжаттар жиынтығын алуға жазбаша өтінімдерін басқармаға (Көкшетау қаласы, Абай көшесі, 89 ғимарат, № 319 кабинет) әкеліп тапсырулары тиіс.

5. Конкурс құжаттарын алуға өтінімдерді қабылдаудың және конкурсқа қатысуға өтінімдерді қабылдаудың соңғы мерзімі: 2025 жылғы 15 қазан күні.

6. 2025 жылғы 30 қыркүйек күні сағат 15.00-де конкурс комиссиясы басқарма ғимаратында конкурсты өткізу сұрақтары бойынша конкурс алды конференциясын өткізеді.

7. Анықтама телефондары: 8 (716-2) 26-91-56.

10. «TransCaspian Logistics» ЖШС (БСН 200940037934), өзінің жарғылық капиталын 1 195 000 000 теңге мөлшеріне дейін төмендететіні туралы мәлімдейді: 1 400 277 800 теңгеден 100 000 000 теңгеге дейін. Кредиторлардың талаптары хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай ішінде мына мекенжай бойынша қабылданады: ҚР, 050013 / А15Т6К6, Алматы қаласы, Бостандық ауданы, Н.Назарбаев даңғылы, 187Б, тел. +701 768 7814.

МҰРАГЕРЛІК

2. 2025 жылы 1 мамырда қайтыс болған Беисова Бектай Байдиллақызының артынан мұралық іс ашылды. Мұрагерлері немесе мұра туралы білгісі келгендер болса, нотариус Ғ.А.Шардарбековке келулеріңіз керек. Мекенжайы: Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Шиелі кенті, Т.Рысқұлов көшесі, №5 ғимарат. Тел. 8 702 233 44 99.

3. 2025 жылы 17 шілдеде қайтыс болған Жағыпаров Самат Қанатұлының артынан мұралық іс ашылды. Мұрагерлері немесе мұра туралы білгісі келгендер болса, нотариус Ғ.А.Шардарбековке келулеріңіз керек. Мекенжайы: Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Шиелі кенті, Т.Рысқұлов көшесі, №5 ғимарат. Тел. 8 702 233 44 99.

Баспасөз – 2025

Құрметті оқырман!

«Заң газеті» және «Юридическая газета» газеттеріне және «Заң» журналына жазылу жыл бойы жалғасады. Әр айдың 25-іне дейін жазылсаңыз, басылымдар келесі айдан бастап қолыңызға тиеді. Біздің басылымдарға «Қазпошта» АҚ бөлімшелері, «Қазпресс» ЖШС дүңгіршектері және Алматы қаласындағы «Дауыс» жүйесі арқылы жазылуларыңызға болады.

Жазылу индекстері:

«Заң газеті»

жеке тұлғалар үшін – 65921, заңды тұлғалар үшін – 15921

✉ zanreklama@mail.ru

14. «Тобольский элеватор» ЖШС астық қолхаттарын ұстаушыларға Серіктестік қатысушыларының кезектен тыс жалпы жиналысының 2025 жылғы 22 қыркүйектегі шешімі негізінде Қостанай облысы, Таранов ауданы, Тобыл кентінің, Элеваторная көшесі, 6 мекенжайында орналасқан астық сақтау қоймаларының бірыңғай мүліктік кешенін иеліктен шығару туралы мәміле бекітілгенін хабарлайды. «Астық туралы» Қазақстан Республикасы заңының 37-бабының 3-тармағына сәйкес астық қолхаттарын ұстаушылардың сақтау шартын мерзімінен бұрын бұзуға және астықты белгіленген тәртіппен қабылдауға немесе астық сақтау қоймасының жаңа иесімен сақтау шартын қайта жаңартуға құқығы сақталады.

18. Астана қаласы МАЭС-інің 2025 жылғы 16 қыркүйектегі анықтамасы негізінде «Қазақстан лифт құрылысы зауыты «KLZ» ЖШС-не (БСН 040340012417) қатысты оналту рәсімін қолдану бойынша іс жүргізу қозғалды. Талаптар келесі мекенжай бойынша қабылданады: Астана қаласы, Сарайышқ көшесі, 7Б-үй, 96-пәтер, тел.: +7 707 220 00 47, (Астана қ. МАЭС судьясы А.К. Қусманованың хатшысының нөмірі – +7 778 010 57 90).

19. 2025 жылғы 28 қазанда сағат 11.00-де Алматы қаласы, Бостандық ауданы, Байтұрсынұлы көшесі, 104, «Renion Zylia Hotel» қонақ үйінің жанындағы мекенжайында: «Алматы қаласы, Байтұрсынұлы көшесі, 104 мекенжайында орналасқан қолданыстағы нысанды (қонақ үй кешенін) қайта құру» жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар өтеді. Қосымша ақпарат алу үшін мына телефонға хабарласыңыз: 8 777 244 11 22, e-mail: akhmetkulbaev@gmail.com.

20. «Swift Print» ЖШС (БСН 940240000844) «Print House Gerona» ЖШС-не (БСН 050740008188) қосылу арқылы қайта ұйымдастырылғаны туралы хабарлайды. Қайта ұйымдастыру шарттарына сәйкес «Print House Gerona» ЖШС жарғылық капиталы «Swift Print» ЖШС жарғылық капиталының мөлшерінен ұлғаймайды. Кредиторлардың талаптары осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай ішінде мына мекенжайда қабылданады: Алматы қаласы, Помяловский көшесі, 29/1 үй, тел.: 3989459.

21. «Print House Gerona» ЖШС (БСН 050740008188) және «Swift Print» ЖШС-не (БСН 940240000844) қосылу арқылы қайта ұйымдастырылғаны туралы хабарлайды. Қайта ұйымдастыру шарттарына сәйкес «Print House Gerona» ЖШС жарғылық капиталы «Swift Print» ЖШС жарғылық капиталының мөлшерінен ұлғаймайды. Кредиторлардың талаптары осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай ішінде мына мекенжайда қабылданады: Алматы қаласы, Помяловский көшесі, 29/1 үй, тел.: 3989459.

9. ХАБАРЛАНДЫРУ

1. Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасы 2025 жылғы 30 қазан күні сағат 11.00-де Петропавл қаласы, Интернационал көшесі, 61 үй, 304 кабинет мекенжайы бойынша жолаушылар мен багажды автомобильмен республикаішілік тұрақты тасымалдау маршруттарына қызмет көрсету құқығына арналған конкурс (бұдан әрі – Конкурс) өткізетіні туралы хабарлайды.

Конкурсқа қойылған лоттар туралы толық ақпаратты мына мекенжай бойынша Петропавл қаласы, Интернационал көшесі, 61 үй, 308 кабинет немесе тел. (87152) 33-11-17, 33-86-95 арқылы, сондай-ақ Басқарманың ресми сайтынан dptiad.sko.gov.kz алуға болады.

2. Конкурсқа меншік нысанына қарамастан, меншік құқығында немесе өзге де заңнама негіздерде автокөлік құралдарын иеленуші кез келген жеке және заңды тұлғалар қатыса алады.

3. Конкурсқа қатысуға тілек білдірушілер Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасына конкурстық құжаттардың жиынтығын алуға жазбаша өтінімді Петропавл қаласы, Интернационал көшесі, 61 үй, 308 кабинет мекенжайы бойынша ұсынуы тиіс.

4. Конкурстық құжаттарды алуға өтінімдерді қабылдаудың және Конкурсқа қатысуға өтінімдерді қабылдаудың соңғы мерзімі: 2025 жылғы 14 қазан сағат 18.00-ге дейін.

5. 2025 жылғы 30 қыркүйек күні сағат 11.00-де № 304 кабинетте конкурстық комиссия конкурсты өткізу мәселелері жөніндегі конкурс алдындағы конференцияны «Автомобиль көлігімен жолаушылар мен багажды тасымалдау қағидасына» енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып, өткізеді.

6. Анықтама алу үшін телефондар: (87152) 33-11-17, 33-86-95. электрондық мекенжай: uptiad@sqo.gov.kz

ТАРАТУ

4. «Айсана 2020» НЕСИЕ СЕРІКТЕСТІГІ» ЖШС-і (БСН 140540023242) өзінің таратылатындығы туралы хабарлайды. Талап-шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: ҚР, Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Ақмая ауылдық округі, Ақмая ауылы, Ким Ман Сан көшесі, 52-үй.

5. «A&J EXPRESS» ЖШС (БСН 210240026360) өзінің ерікті түрде таратылатыны туралы хабарлайды. Талап-шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: ҚР, Алматы қаласы, Түркісіб ауданы, Бекмаханов көшесі, 95А ғимарат.

6. «Вектор АБК» ЖШС (БСН 200940023386) өзінің ерікті түрде таратылатыны туралы хабарлайды. Талап-шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: ҚР, Ақмола облысы, Көкшетау қаласы, Бәйкен Әшімов көшесі, 236-үй.

11. «Кәсіптік оқыту орталығы» жеке меншік мекемесі (БСН 040140006811) өзінің ерікті түрде таратылатыны туралы хабарлайды. Талап-шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: ҚР, Қарағанды облысы, Теміртау қаласы, Металлургтер даңғылы, 24-үй.

12. «Асабин» ЖШС (БСН 190740010891) өзінің ерікті түрде таратылатыны туралы хабарлайды. Талап-шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: ҚР, Ақтөбе облысы, Ақтөбе қаласы, Алматы ауданы, Шоқан Уәлиханов көшесі, 35-үй.

13. «Виновный» ЖШС (БСН 190440011333) өзінің ерікті түрде таратылатыны туралы хабарлайды. Талап-шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: ҚР, Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы, Қазақстан көшесі, 62-ғимарат.

ЖК «Gold Capital» Нұр-Сұлтан қ., Абай көшесі, 78, 105-кеңсе. Тел.: 8 (7172) 52-02-11, 8(702)839-90-86.

«Sokrat-PV» Юридическое агенство» ЖШС, Павлодар қаласы, Крупская көшесі, 61, кеңсе 23. Телефон: 87027159520; 87182221266 (жұмыс).

«Назар-1 фирмысы» ЖШС («РУТА» ЖА), директоры Кривилова Татьяна Ивановна. Шымкент қ., Г.Ильяев көшесі, 47 (Шаймерденов к. бұрышы) RBK банктің жанында, Тел.: 8 (7252) 53-40-48. WhatsApp : +7-705-705-31-31. E-mail: nazar.reklama@gmail.com

ЖК «TRade and service», Алматы қ., ш/а Жетісу-3, 55/133.

ЖК «Аюбаева», Қарағанды қ., Жамбыл көшесі, 11. Тел.: 8 (7112) 42-00-71.

«Грация» ЖШС, Атырау қаласы,Махамбетов көшесі, 107-а, 2-бөлме, тел.: 32-14-29, 30-65-24, 8701 920 4538.

«ЮрСлужба» ЖШС, Көкшетау қ.,Е. Әуелбеков көшесі,129. Тел.: 8 (7162) 25-77-17,8(747) 8097074.

«Версия-Пресс» ЖШС, Павлодар қ.,Естай көшесі 04. Тел.: 8 (7182) 32-47-67,32-49-04

Қалиасқаров Нұрлан Нұрғисынулы ЖК, Петропавл қ., К.Сүтішов көшесі, 58, 30-бөлме, 3-қабат. Тел.: 8 (7152) 46-02-57, ұялы тел.: 8 (777) 572-29-91, 8 (701) 315-54-59.

ЖК «Бакирова Г.», Шымкент қ., Желтоқсан көшесі, 18. Әділет Департаментінің жанында. Тел.: 8 705 714 58 77.

Михеева Ольга Станиславовна ЖК, Қостанай қ.,Гоголь көшесі,110,ВП 67 (Чехов-Гоголь көш. қиылысы), Тел.: 8-714-2-50-97-07, ұялы тел.: 8-7758847211,8-7053506918.

«Озат-1» ЖШС, Ақтөбе қ., Алтынсарин көшесі 31. Тел.: 8 (7132) 40-41-05, ұялы тел.: 87774348344 және Ақтау қаласы.

ЖК «SAPA KZ» Атырау қаласы, ұялы тел.: 87781063779, e-mail:zan-at@mail.ru.

«Юридическая фирма «Консультант» ЖШС Орал қ., Л.Толстой көшесі, 28. Тел.: 8 (7112) 50-88-05.

8. Алматы қаласы энергетика және сумен жабдықтау басқармасының «Алматы Су» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ҚР ҰЭМ Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Алматы қаласы бойынша департаментінің 2025 жылғы 22 қыркүйектегі №96-НҚ бұйрығына сәйкес және «Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасы заңының 22-бабы 1-тармағының 1) тармақшасы мен ҚР Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 19 қараша №90 бұйрығымен бекітілген Тарифтерді қалыптастыру қағидаларының 601-тармағының 1) тармақшасы негізінде 2025 жылғы 1 қазаннан 31 желтоқсанға дейін су бұру қызметтеріне тарифтердің, суды есепке алу аспаптары жоқ тұтынушылар үшін төлемақылар мөлшерінің енгізілуі туралы тұтынушыларды хабардар етеді.»,

Су бұру қызметтеріне тұтынушылар топтары бойынша сараланған тарифтер

Тұтынушылар топтарының атауы	2025 жылғы 1 қазаннан бастап 31 желтоқсанға дейін	
	ҚҚС-сыз, теңге/м³	12% ҚҚС-мен, теңге/м³
1 топ – жеке тұлғалар, жылу энергиясын өндіру процесінде өз мұқтаждарына су тұтыну көлемдері және ыстық сумен жабдықтау қызметтерін ұсыну кезінде (ыстық сумен жабдықтаудың ашық жүйесі кезінде) үстемелеп толтыру көлемдерінің шегінде жылу энергиясын өндірумен айналысатын ұйымдар, бекітілген нормативтік техникалық шығындар көлемдерінің негізде жылу энергиясын берумен және таратумен айналысатын ұйымдар және сумен жабдықтау және (немесе) су бұру саласында реттеліп көрсетілетін қызметтерді ұсынатын ұйымдар;	52,07	58,32
2 топ – өзге де тұтынушылар – бірінші және үшінші топқа кірмейтін заңды тұлғалар:	152,21	170,48
3 топ – бюджет қаражаты есебінен ұсталатын ұйымдар.	96,09	107,62

Су бұру қызметтеріне суды есепке алу аспаптары жоқ тұтынушылар үшін төлемақылардың мөлшері

№ p/c	Атауы	2025 жылғы 1 қазаннан бастап 31 желтоқсанға дейін	
		теңге айына 1 адамға	12% ҚҚС-мен
1	Суық суды бұру	781,05	874,78
2	Апатты үй-жайлары бар, ескірген деп танылған көппәтерлі тұрғын үйлер, суды есепке алу аспаптарын орнатудың техникалық мүмкіндігі жоқ жалпыға ортақ пайдаланылатын орындары бар жатақханалар	279,62	313,17
3	Ыстық суды бұру	164,02	183,70

Толық ақпарат Кәсіпорынның ресми сайтында орналастырылған - www.almatysu.kz

23. Хабарлама «Прайм-Инвест» жауапкершілігі шектеулі серіктестігін «Construction Projects Ltd.» Жеке компаниясына қосылу нысанындағы қайта ұйымдастыру туралы «Прайм-Инвест» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі (Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркелген заңды тұлға, бизнес сәйкестендіру нөмірі: 090840007399, орналасқан мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Алматы ауданы, Алексей Петров көшесі, 24-үй, пошта индексі 010000) (бұдан әрі – «Серіктестік»), осы арқылы Серіктестіктің «Construction Projects Ltd.» Жеке компаниясына (Астана халықаралық қаржы орталығының заңнамасына сәйкес жеке компания түрінде тіркелген заңды тұлға, бизнес сәйкестендіру нөмірі: 240240900429, орналасқан мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55/23-үй, 249, пошта индексі z05t3f6) қосылу нысанындағы қайта ұйымдастырылатыны туралы хабарлайды. Кредит берушілердің талаптары осы хабарламаның жарияланған күнінен бастап екі ай ішінде келесі мекенжай бойынша қабылданады: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Алматы ауданы, Алексей Петров көшесі, 24-үй, пошта индексі 010000.

24. Хабарлама «Construction Projects Ltd.» Жеке компаниясын «Прайм-Инвест» жауапкершілігі шектеулі серіктестігін «Construction Projects Ltd.» Жеке компаниясына қосу нысанындағы қайта ұйымдастыру туралы «Construction Projects Ltd.» Жеке компаниясы (Астана халықаралық қаржы орталығының заңнамасына сәйкес жеке компания түрінде тіркелген заңды тұлға, бизнес сәйкестендіру нөмірі: 240240900429, орналасқан мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55/23-үй, 249, пошта индексі z05t3f6) (бұдан әрі – «Компания»), осы арқылы Компанияның «Прайм-Инвест» жауапкершілігі шектеулі серіктестігін (Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркелген заңды тұлға, бизнес сәйкестендіру нөмірі: 090840007399, орналасқан мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Алматы ауданы, Алексей Петров көшесі, 24-үй, пошта индексі 010000) Компанияға қосу нысанындағы қайта ұйымдастырылатыны туралы хабарлайды. Кредит берушілердің талаптары осы хабарламаның жарияланған күнінен бастап екі ай ішінде келесі мекенжай бойынша қабылданады: Қазақстан Республикасы, z05T3F6, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55/23-үй, C4.4 блогы, 133-кеңсе.

25. Тұтынушыларға арналған ақпарат «Қазсуар» РМК Солтүстік Қазақстан филиалы ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігінің 2025 жылғы «25» қыркүйектегі № 245-НҚ бұйрығы негізінде 2025 жылғы 1 қазаннан «Тірек гидротехникалық құрылыстардың көмегімен жер үсті ағынын реттеу» реттелетін қызмет түрі бойынша тарифі ҚҚС есептемегенде 1 м3 су үшін 1,04 теңгені құрайтынын Сіздің назарыңызға жеткізеді.

15. «МФО Финакша» ЖШС (БСН 230440027191) ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту Агенттігіне микроқаржы қызметін жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданылуын тоқтату туралы өтінішпен ерікті түрде жүгінгенін хабарлайды. Шағымдар хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай ішінде мына мекенжай бойынша қабылданады: Қарағанды қаласы, Строителей даңғылы, 13-үй.

16. «Office-shop.kz» ЖШС (БСН 181140015990) өзінің таратылатыны туралы хабарлайды. Талап-шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: Алматы қаласы, Брусиловский көшесі, 46, 59, тел. +7 747 033 30 72.

17.«АИСТ Ломбард» ЖШС (БСН 200240009547) өз қызметін тоқтататыны туралы хабарлайды. Талаптар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай ішінде келесі мекенжай бойынша қабылданады: Ақтөбе қаласы, Н.Шайкенов көшесі, 20-32, тел.: +7 701 209 88 38.

22. «HURTAN» ЖШС (БСН 241240013862) өзінің таратылғаны туралы хабарлайды. Шағымдар осы хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай ішінде мына мекенжай бойынша қабылданады: ҚР, Алматы қаласы, Наурызбай ауданы, Қалқаман-2 шағын ауданы, Аргынбаев көшесі, 52-үй, индекс 050000, тел. +7 702 804 2211.

ЖАРНАМА БӨЛІМІ:

Алматы қаласы
Тел.: (727)292-43-43

8 (708) 929-98-74

E-mail:
zanreklama@mail.ru

ЖАРНАМА ҚАБЫЛДАЙТЫН ОРЫНДАР:

«Media page.kz» ЖК, ZANGAZET.KZ - Алматы қаласы, Ақтолқын көшесі, 4Б, 1 қабат, 1 кеңсе, www.zangazet.kz, WhatsApp: 8 707 388 40 80.

ИП «Profy Agency kz» Тел. 8 705 185 75 73, 8 701 739 27 83, 8 747 280 09 12, 8 707 895 21 99. г.Алматы, пр.Абылай хана, 60, оф.509 e-mail: zan-info@mail.ru, www.zan-info.kz

«KAIROS» ЖК, Алматы қаласы, Жібек жолы даңғылы, 55, Пушкин көшесімен қиылысы, «Алма» СО, 4 қабат, ресепшн, тел.: 271-49-39, 8707 705-92-22. E-mail: kaldybayeva@mail.ru. Барлық хабарландыруды What’s app бойынша қабылдаймыз.

